

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 04/L-101

O PENZIJSKIM FONDOVIMA NA KOSOVU

Skupština Republike Kosovo;

U skladu sa članom 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O PENZIJSKIM FONDOVIMA KOSOVA

SADRŽAJ

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1. Definicije

Član 2 Oblici penzija na Kosovu

**POGLAVLJE II - OSNOVNE PENZIJE OBEZBEDJENE OD
MINISTARSTVA ZA RAD I SOCIJALNU ZAŠTITU**

Član 3. Osnovna Penzija

**POGLAVLJE III - PENZIJE INDIVIDUALNE ŠTEDNJE OBEZBEDJENE OD
KOSOVSKOG TRUSTA PENZISKE ŠTEDNJE**

Član 4. Institucija Kosovskog Trusta penzijske štednje

- Član 5. Prava i odgovornosti Kosovskog trusta penzijske štednje
- Član 6. Prikupljanje doprinosa radi finansiranja penzija individualne štednje
- Član 7. Individualni računi u Kosovskom trustu penzijske štednje
- Član 8. Održavanje penzijskih sredstava Kosovskog trusta penzijske štednje
- Član 9. Investicije Kosovskog trusta penzijske štednje
- Član 10. Upravljanje sredstvima za Kosovski trust penzijske štednje
- Član 11. Instrument za otvorene investicije Kosovskog trusta penzijske štednje
- Član 12. Isplata individualnih penzijskih štednji

POGLAVLJE IV- SUPLEMENTARNI PENZIJSKI FONDOVI POSLODAVACA

- Član 13. Moći i odgovornosti CBK-a
- Član 14. Dodatni penzijski fond poslodavaca
- Član 15. Licenciranje i regulisanje o dodatnim penzijama poslodavaca
- Član 16. Investicije fondova dodatne penzije poslodavaca
- Član 17. Održavanje fondova dodatne penzije poslodavaca
- Član 18. Transferi iz fonda dodatne penzije poslodavaca
- Član 19. Prekid fonda suplementarne penzije poslodavaca

POGLAVLJE V - SUPLEMENTARNE INDIVIDUALNE PENZIJE

- Član 20. Nadležnosti i odgovornosti CBK-a
- Član 21. Forme individualne suplementarne penzije
- Član 22. Licenciranje i regulisanje o suplementarnim individualnim penzijama
- Član 23. Transfer suplementarne individualne penzije
- Član 24. Prekid suplementarne individualne penzije

POGLAVLJE VI - FIDUCIJARNI PREKRŠAJI I REŠAVANJE SPOROVA

Član 25. Fiducijarni prekršaji

Član 26. Fiducijarni prekršaji u vezi sa trustom

Član 27. Fiducijarni prekršaji u vezi sa fondovima suplementarne penzije poslodavaca

Član 28. Fiducijarni prekršaji u vezi sa suplementarnim individualnim penzijama

Član 29. Rešavanje sporova u vezi sa osnovnim i penzijama štednje

Član 30. Rešavanje sporova u vezi sa suplementarnim penzijama poslodavaca

Član 31. Rešavanje sporova u vezi sa suplementarnim individualnim penzijama

POGLAVLJE VII - SPROVODJENJE

Član 32. CBK izvršni autoritet- suplementarne individualne ili penzije poslodavaca

Član 33. CBK izvršni autoritet – Kosovski Trust penzijske štednje

Član 34. Zahtev za pregled akcija sporovodjenja

POGLAVLJE VIII - ZAVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE

Član 35. Pravo na osnovne i penzijske štednje

Član 36. Prelazne odredbe za suplementarne penzije poslodavaca isuplementarne individualne penzije

POGLAVLJE IX - KRAJNJE ODREDBE

Član 37. Implementacija

Član 38. Zakon na snazi

Član39. Stupanje na snagu

POGLAVLJE I

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Definicije

Za potrebe ovog Zakona, sledeći termini imaju sledeća značenja:

Stečeni radni staž - označava godine službovanja i/ili doprinose koje je član fonda nakupio u pogledu stečenih prava. Radni staž se računa od dana stupanja na snagu statuta ili propisa o penzijama, ili od uvođenja doprinosa u korist zaposlenog, koje god nastupi kasnije. Uračunava se služba od dana kad zaposleni osniva radni odnos.

Aktuarialna procena - izveštaj nezavisnog statističara koji ima licencu države ili profesionalne organizacije u državi članici Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), u kojem su prikazane aktiva i pasiva penzionog fonda sa utvrđenim beneficijama.

Povezano lice - u odnosu na bilo koje fizičko ili pravno lice koje je u daljem tekstu označeno kao primarno lice:

- (a) deoničar ili grupa deoničara koja poseduje više od deset (10%) odsto emitovanih i preostalih akcija osnovnog kapitala primarnog lica ili, iako poseduje procenat manji od deset (10%) odsto, može da utiče, direktno ili indirektno, na odluke tog lica;
- (b) bilo koje lice kod kojeg primarno lice poseduje, direktno ili indirektno, više od deset (10%) odsto emitovanih ili preostalih akcija osnovnog kapitala ili, iako poseduje procenat manji od deset (10%) odsto, može da utiče, direktno ili indirektno, na odluke tog lica;
- (c) bilo koje drugo lice kod kojeg deoničar (direktno ili indirektno) poseduje više od trideset (30%) odsto emitovanih i preostalih akcija osnovnog kapitala i istovremeno poseduje (direktno ili indirektno) više od trideset (30%) odsto emitovanih i preostalih akcija osnovnog kapitala primarnog lica;
- (d) bilo koje fizičko ili pravno lice koje može, direktno ili indirektno, da utiče na odluke primarnog lica;
- (e) bilo koji član organa odlučivanja ili nadzornog organa primarnog lica; ili
- (f) bilo koji supružnik ili rođak do trećeg stepena, uključujući treći stepen, ili tazbinski srodnik do drugog stepena, uključujući drugi stepen, lica navedenih u podstavovima od (a) do (e).

Anuitet - je polisa osiguranja koju je član fonda kupio od osiguravajućeg društva, izražena u obliku doživotnih mesečnih isplata članu fonda i/ili njegovim/njenim korisnicima, kako je predviđeno ovom zakonom.

Upravnik sredstava - poverenik koji je pravno lice ovlašćeno od strane CBK ili nekog drugog organa za regulisanje tržišta kapitala na Kosovu (ili njegovog naslednika), ili od strane organa za regulisanje tržišta kapitala u državama članicama OECD-a, da investira i upravlja sredstvima ili daje savete u vezi sa investiranjem Kosovskom penzioniskim štednim fondu, dopunskom penzionom fondu poslodavca ili za dopunske individualne penzije na osnovu sporazuma o upravljanju sredstvima.

Korisnik - fizičko lice kojeg je odredio član fonda, a ako član fonda nije nikoga odredio ili ako imenovani korisnik premine pre člana fonda, onda su korisnici naslednici člana fonda, koji su fizička lica koja imaju ili mogu da steknu pravo na penziona sredstva na osnovu prava člana fonda.

CBK - je Centralni Banka Rerulike Kosova koja je odgovorna kao nezavisna institucija prema članu 140 Ustava za licenciranje, nadzor i regulisanje penzijskih fondova, davalaca penzija, upravnika sredstava, otvorenih investicionih fondova i staratelja sredstava u skladu sa ovim Zakonom, i koja ima odgovornost da vrši nadzor nad Kosovskim penzijskim štednim fondom .

Normativni akti penzionskog fonda - predstavlja dokument koji utvrđuje uslove, načine i postupke davanja doprinosa i podnošenja zahteva za isplaćivanje beneficija iz dopunskih penzionskih fondova poslodavca. Statut penzionskog fonda mora da sadrži i postupke vođenja sastanaka penzionskog fonda i izvršavanja drugih upravnih i administrativnih funkcija. Statut mora da sadrži odredbe o indeksiranju, ako ga ima.

Osnivački akt penzionskog fonda - je pisani pravni dokument kojeg je potpisalo najviše pravno telo poslodav(a)ca u cilju osnivanja penzionskog fonda kao neprofitnog pravnog lica shodno odredbama ovog Zakona.

“Indirektne beneficije” su bilo koje beneficije kao što su novčana stimulacija ili pokloni u vidu fizičke imovine, izuzev beneficija koje prirodno i direktno proističu iz činjenice da lice prima anuitet, čija je namena ubeđivanje lica da kupi anuitet.

Staratelj - je poverenik koji je ovlašćena banka i pravno lice na Kosovu, ili filijala strane banke koja je pravno lice ovlašćeno od CBK da posluje na Kosovu ili ovlašćeno da posluje u bilo kojoj državi članici OECD-a od strane organa za bankarsku regulativu date države, koje pruža usluge čuvanja i deponovanja sredstava Kosovskom penzionskom štednom fondu ili penzionskim fondovima ili davaocima penzija koji obezbeđuju dopunske individualne penzije u pogledu penzionskih sredstava na osnovu sporazuma o čuvanju sredstava.

Penzija sa utvrđenim beneficijama - je penzija kod koje se izračunavaju na osnovu obrasca prema kojem poslodavac ili član fonda pojedinačno preuzima obaveze da

godišnje uplaćuje doprinos u iznosu utvrđenom u skladu sa statutom penzionskog fonda ili propisima o penzijama i statističkom procenom. Obrazac za penziju sa utvrđenim beneficijama može da bude definisan prema visini prosečne plate člana fonda i dužini radnog staža kod poslodavca, što CBK može dodatno da definiše ili da drugačije bude utvrđeno propisima o penzijama.

Penziski fond sa utvrđenim beneficijama - je penzionski fond iz kojeg se obezbeđuju penzije sa utvrđenim beneficijama.

Penzija sa utvrđenim doprinosima - je penzija kod koje se doprinosi koji se uplaćuju u korist članova fonda izračunavaju kao procenat od njihovih plata ili na osnovu nekih drugih redovnih uplata i uplaćuju na individualne račune, kod koje se beneficije izračunavaju isključivo na osnovu visine doprinosa i bilo kojih prihoda, troškova, dobitaka i gubitaka (ako ih ima) doznačenih na individualne račune. Poslodavac može da izabere svoju stopu doprinosa, ako postoji, u ime članova fonda, i svaki član fonda može da izabere svoju individualnu stopu doprinosa, ako postoji. Poslodavac može da da doprinos koji delimično ili potpuno odgovara iznosu koji je član fonda dao u vidu doprinosa. Član fonda može da uplaćuje doprinos isključivo u svoje ime.

Penziski fond sa utvrđenim doprinosima - je penzionski fond iz kojeg se obezbeđuju penzije sa utvrđenim doprinosima.

Zaposleni - fizičko lice koje kod poslodavca za naknadu radi puno ili skraćeno radno vreme, pod kontrolom i nadzorom poslodavca, bez obzira na to da li je sporazum između njih naslovljen kao ugovor o radu, ugovor o pružanju usluga, građanski ugovor ili neki drugi komercijalni sporazum, i bez obzira na činjenicu da li stvarno postoji pisani ili nepisani sporazum.

Poslodavac - bilo koje fizičko ili pravno lice koje deluje direktno kao poslodavac ili indirektno, uključujući i udruženje ili grupu poslodavaca koji u tom svojstvu deluju za poslodavca. Poslodavac može da bude u vlasništvu ili kontrolisan od strane države, u vlasništvu ili kontrolisan od strane društva, ili u privatnom vlasništvu, ili je kombinacija vlasništva ili kontrole u rukama države, društva ili privatnog vlasnika i može da bude profitno ili neprofitno pravno lice.

Poverenik - fizičko ili pravno lice koje ima odgovornost prema članovima fonda i korisnicima, kako je dalje opisano u Poglavlju VI ovog zakona.

Hartije od vrednosti vlade Kosova - dužničke obaveze izdate od Ministarstva Finansija u ime Vlade Kosova.

Indeksiranje - usklađivanje penzija sa utvrđenim beneficijama u smislu povećanja uplata da bi bio praćen rast troškova života ili rast plata.

Individualni račun Kosovskog penzionog štednog fonda ili fonda penzija sa utvrđenim doprinosima ili za dopunsku individualnu penziju - račun koji vodi

Kosovski penzijski štedni fond ili penzioni fond ili davalac dopunskih individualnih penzija na kojem su upisani svi doprinosi dati u ime člana fonda i bilo koji prihodi, troškovi, dobici i gubici načinjeni u ime člana fonda ili doznačeni tom članu, umanjani za odobrene troškove. Doprinosi na individualne račune može da uplaćuje poslodavac ili član fonda i oni moraju da budu izdvojeno prikazani.

Penzijska administracija Kosova - administrativna jedinica Ministarstva za rad i socijalno staranje koja isplaćuje osnovne penzije licima sa stalnim mestom boravka na Kosovu.

Kosovsko penzijski štedni fond (Fond) - je pravno lice koje je ustanovljeno ovom Zakonom u svrhu obezbeđivanja štednih penzija stanovnicima Kosova, kako je dalje opisano u Poglavlju III ovog Zakona.

MRSS - Ministarstvo za rad i socijalno staranje.

Minimalna zarad - znači minimalna zarada za punoradno vreme tokom meseca, kao što je određeno od strane Socialnog i Ekonomskog Saveta Republike Kosova.

OECD - Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj.

Instrument za otvorene investicije - investiranje posredstvom subjekata koji su organizovani i posluju kao investiciona društva i ovlašćeni su da izdaju neograničen broj akcija (parcijalno ili u celini) koje predstavljaju proporcionalno vlasništvo deoničara nad akcijama u tim subjektima, ili da izdaju polise osiguranja gde su osnovna sredstva udružena za potrebe investiranja. Pod ovim terminom podrazumevaju se zajednički fondovi, investicioni fondovi, investiciona društva, polise osiguranja i ostali načini investiranja na osnovu udruživanja.

Učesnik - fizičko lice u čiju korist poslodavac ili član fonda uplaćuju doprinose Kosovskom penzionom štednom fondu, bilo kojem dopunskom penzijskom fondu poslodavca ili bilo kojem davaocu penzija koji je prema ovome Zakonu ima dozvolu da obezbeđuje penzije.

Penzija - doživotna redovna mesečna isplata članu fonda (ili korisniku), koja počinje kad član fonda navrši godine starosti za odlazak u penziju, kad nastupi invalidnost ili smrt člana fonda prema ovome Zakonu.

Starosno doba za penzionisanje - šesdeset pet (65) godina starosti.

Penzijska sredstva - su:

- (a) u slučaju Kosovskog penzijskog štednog fonda, sva sredstva koja su prikupljena kao doprinosi u korist članova fonda i bilo koji prihod ostvaren investiranjem tih sredstava;

(b) u slučaju fondova penzija sa utvrđenim doprinosima i Kosovskog penzionskog štednog fonda, sva penziona sredstva koja su na individualnim računima članova fonda;

(c) u slučaju fondova penzija sa utvrđenim beneficijama, sva sredstva koja su na raspolaganju za ispunjavanje obaveza prema članovima i korisnicima fonda kako je utvrđeno procenom vrednosti, i

(d) u slučaju dopunskih individualnih penzija sa utvrđenim doprinosima, svi doprinosi koje su dali pojedinci i bilo koji prihod ostvaren investiranjem tih doprinosa, a u slučaju dopunskih individualnih penzija sa utvrđenim beneficijama, sva raspoloživa novčana sredstva za ispunjavanje obaveza prema članovima i korisnicima fonda kako je utvrđeno procenom vrednosti.

Propisi o penzijama - dokument kojeg je pripremio davalac penzija, kojim se utvrđuju uslovi i postupci davanja doprinosa i podnošenja zahteva za beneficije.

Davalac penzija - finansijske institucije, banke, otvorene investicione fondove i osiguravajuća društva koji obezbeđuju dopunske individualne penzije u skladu sa ovom Zakonom (pod zajedničkim imenom “davaoci penzija”).

Lica koja obavljaju samostalnu delatnost - su lica koja:

(a) ostvaruju prihod od prodaje dobara (uključujući tehnološka, komercijalna, poljoprivredna, umetnička, nastavna ili intelektualna dobra) ili pružanjem usluga;

(b) obavljaju ovakvu prodaju ili usluge bez kontrole ili nadzora poslodavca i, prema tome, nisu zaposleni.

Značajni gubitak - aktuelno realizovan gubitak penzijskih sredstava od deset odsto (10%), ili više, tokom kalendarske godine.

Dopunski penzioni fond poslodavca - (u daljem tekstu “penzioni fond”) označava pravno lice koje je formirao poslodavac ili grupa poslodavaca za svoje zaposlene i bivše zaposlene i njihove korisnike u obliku upravnog fonda.

Dopunska penzija poslodavca - je penzija koju isplaćuje penzioni fond osnovan od strane poslodavca shodno ovome Zakonu.

Dopunska individualna penzija - je penzija za individualno fizičko lice koja je kupljena od davaoca penzija kao što je finansijska institucija, banka, upravnik sredstava, otvoreni investicioni fond ili osiguravajuće društvo i koja je obezbeđena u skladu sa ovom Zakon.

Poreska uprava Kosova - je služba u okviru Ministarstva finansija koja je odgovorna za ubiranje poreza i doprinosa na penzije na Kosovu.

Prenos uplata - je:

(a) prenos novčanih iznosa, koji predstavljaju stečena prava člana fonda ili korisnika, iz dopunskog penzionskog fonda poslodavca u drugi dopunski penzionski fond poslodavca ili davaocu penzija koji obezbeđuje dopunske individualne penzije u skladu sa ovom zakonom; ili

(b) prenos novčanih iznosa, koji predstavljaju stečena prava člana fonda ili korisnika, iz dopunske individualne penzije drugim davaocima penzija koji obezbeđuju dopunske individualne penzije u skladu sa ovom zakonom;

Stečena prava - su prava člana fonda ili korisnika na dopunsku penziju poslodavca ili na dopunsku individualnu penziju koja ne mogu da budu oduzeta. Stečeno pravo ne može da bude založeno, obustavljeno, ustupljeno, stavljeno pod hipoteku ili otuđeno na drugi način. Ono ne sme da bude predmet izvršenja, ne može da bude deo imovine člana fonda koja je u postupku stečaja, na njega ne utiče nijedan postupak poravnanja i bilo koji pokušaj da se tako nešto učini biće ništavan. Ograničavanje u pogledu otuđivanja ili izvršenja važi za stečena prava koja ne prelaze iznos od sto hiljada (100.000) Evra po članu fonda. Samo stečena prava koja premašuju taj iznos mogu da budu obustavljena ili otuđena.

Zarada - bilo koji iznos koji isplaćuje poslodavac, u gotovom ili u naturi, kao naknadu za usluge koje zaposleni pruža u toku radnog odnosa, na osnovu bilo kojeg ugovora o najmu koji se utvrđuje ili podrazumeva usmeno ili u pisanom obliku. Zarada obuhvata platu, dohodak, bonus, proviziju ili bilo koji oblik plaćanja koji se odnosi na zaposlenje.

Osnovna penzija - (u daljem tekstu "osnovna penzija") je penzija koju Penzijska administracija plaća svim licima koja su stanovnici Kosova i koja su navršila godine starosti za penzionisanje.

Individualna štedna penzija - (u daljem tekstu "štedna penzija") je penzija koju isplaćuje Kosovski penzionski štedni fond licima koja su u starosnom dobu za penzionisanje i koja ispunjavaju uslove postavljene ovom Zaklon u smislu penzijskih doprinosa.

Dopunska penzija poslodavca - je penzija koju zaposlenima obezbeđuje njihov poslodavac u skladu sa ovom Zakon.

Dopunska individualna penzija - je penzija koju je fizičko lice kupilo od ovlašćenog davaoca penzija u skladu sa ovom Zakon.

Član 2

Oblici penzija na Kosovu

2.1. Ovaj Zakon definiše i opisuje različite oblike obezbeđivanja penzija iz vladinog i privatnog sektora na Kosovu. Samo Kosovski penzioni štedni fond, dopunski penzioni fondovi poslodavca ili davaoci penzija koji imaju dozvolu da obezbeđuju dopunske individualne penzije u skladu sa ovom Zakon mogu da obezbeđuju penzije na Kosovu.

2.2. Utvrđivanje ekonomske politike u pogledu penzija, kao dela budžetske i fiskalne politike, je odgovornost Vlade. Vlada ostvaruje ovu politiku preko Ministarstva Rada i Socijalnog Staranja u saradnji sa Ministarstvom Finansija. Ministar Rada i Socijalnog Staranja, Ministar Finansija, i Guverner CBK sačinjavaće Međuministarsku Radnu Grupu za Penzijsku Politiku. Radna Grupa za Penzijsku Politiku će, prema potrebi, da predlaže dalje propise i uredbе za sprovođenje penzijske politike i davaće preporuke Vladi u vezi sa Kosovskim penzijskim štednim fondom i odobravanjem, regulisanjem i nadziranjem penzija na Kosovu.

2.3. Obavezne penzije čine dva oblika penzija: osnovne penzije i individualne štedne penzije. Poslodavci mogu da obezbeđuju i dopunske penzije poslodavca za svoje zaposlene. Pojedinci mogu da kupuju dopunske individualne penzije preko davalaca penzija.

POGLAVLJE II

OSNOVNE PENZIJE KOJE OBEZBEĐUJE MINISTARSTVO ZA RAD I SOCIJALNO STARANJE

Član 3

Osnovna penzija

3.1. Svaka osoba koja ima stalni boravak u Republici Kosova i koja je dostigla do penzionisanja ima pravo na osnovnu penziju.

3.2. Penzijska administracija Kosova (u daljem tekstu "Administracija") ovim biva ustanovljena kao administrativna jedinica u okviru MRSS.

3.3. Osoba koja želi da se prijavi za osnovnu penziju se treba prijaviti u Administraciju formularima koji su izdati od MRSZ-a i obezbedićе dokaz o godinama, mestu boravka i podobnosti ukoliko se to zatraži od MRSZ-a.

3.4. Administracija je odgovorna da upravlja i rukovodi penzijskim beneficijama.

3.5. Administracije je dužna da:

- (a) priprema isplatu osnovnih penzija licima koja ispunjavaju merodavne kriterijume;
- (b) održava dokumentaciju o primanju novca i njegovom raspolaganju i o isplati osnovnih penzija; i
- (c) vodi evidenciju o svim troškovima u vezi sa uručivanjem penzija.

3.6. Administracija ima ovlašćenje da potpisuje sporazume koji se odnose na uručivanje osnovnih penzija, pod uslovom da takvi sporazumi dobiju konačno odobrenje MRSS-a i Ministarstva Finansija.

3.7. Administracija upravlja i rukovodi isplaćivanjem osnovnih penzija svim licima sa trajnim boravištem na Kosovu koja su navršila godine starosti za penzionisanje.

POGLAVLJE III INDIVIDUALNE ŠTEDNE PENZIJE KOJE OBEZBEĐUJE KOSOVSKI PENZION I ŠTEDNI FOND

Član 4

Institucija Kosovskog penzionog štednog fonda

4.1. Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu "Fond") je nezavisno pravno lice koje se nalazi pod nadzorom CBK koja je osnovana isključivo i jedino u svrhu upravljanja i vođenja individualnih računa za penzije zasnovane na štednji, obezbeđivanja razumnog investiranja i čuvanja penzijskih sredstava i ulaganja prihoda od individualnih računa u kurovinu anuiteta za štedne penzije, kao lice kojem je rovereno upravljanje u ime članova fonda ili korisnika.

4.2. Fond je neprofitabilno pravno lice, sposoban da tuži i da bude tužen u svoje ime, čije operacije podležu pravilima javne nabavke, na osnovu Zakona o javnoj nabavci.

4.3. Upravni bord rukovodi fondom i čine ga osam (8) članova, od kojih jedan nema pravo glasa. Svi članovi upravnog borda fonda su fiducijarni u smislu ovog zakona. Lica koja se imenuju za članove Upravnog odbora moraju imati poznati integritet i da imaju sposobnosti i profesionalno iskustvo po pitanju penzija, finansija, investicija i osiguranja.

4.4. Najmanje pet (5) člana Upravnog odbora moraju da imaju najmanje po deset (10) godina profesionalnog iskustva u oblasti penzija, kao:

- (a) službenik, vlasnik, poverenik ili profesionalni savetnik u kompaniji koja rukovodi sredstvima, osiguravajućem društvu ili penzionom fondu koji upravlja ukupnom vrednošću od najmanje pedeset miliona (50.000.000) Evra;

(b) ekonomista ili finansijski analitičar u vodećoj međunarodnoj finansijskoj instituciji;

(c) stručnjak iz oblasti ekonomije ili finansija koji u radnoj biografiji ima međunarodno priznata akademska istraživanja i objavljene radove na temu investiranja privatnih penzija.

(d) lica naimenovana za članove Upravnog odbora mogu da budu međunarodni stručnjaci u svojoj oblasti.

4.5. Najmanje jedan (1) član Upravnog odbora mora da ima profesionalno iskustvo u zasturanju ili savetovanju poslodavaca na Kosovu. Najmanje jedan (1) član Upravnog odbora mora da ima profesionalno iskustvo u zasturanju ili savetovanju zaposlenih ili njihovih predstavnika na Kosovu. Jedan zvaničnik Vlade imenuje od Premijera koji će kao član bez prava glasa predstavljati Vladu u Upravnom odboru.

4.6. Komisija za izbor predlaže Skupštini kandidate za slobodna mesta za članstvo ili ponovno imenovanje članova upravnog borda. Komisiju za izbor čine: Guverner CBK – predsedavajući, Generalni revizor, Ministar finansija. Mandat svakog imenovanog člana odbora traje tri (3) godine uz mogućnost ponovnog izbora. Ako mandat članova borda ističe i nije imenovan ni jedan novi član u tom slučaju članovi postojećeg odbora nastaviće svoj mandat za devetdeset (90) dana. Međunarodni civilni poslanik imenovaće predstavnika sa pravom glasa u svojstvu člana upravnog borda, koji ispunjava kriterije po stav 4.4. ovog člana i služiće istovremeno koliko će biti i Civilni međunarodni predstavnik na Kosovu. Nakon odlaska predstavnika međunarodnog civilnog predstavnika, komisija za izbor mora da popuni ovu poziciju kao što se definiše članom 4 ovog zakona.

4.7. Imenovana lica u upravnom bordu, sa izuzetkom predstavnika Vlade bez prava glasa, dobiju mesečnu naknadu za svoj angažman.

4.8. Izborna komisija dodatno detaljno utvrđuje i usvaja postupke nominacije i izbora kandidata za naimenovanje ili ponovno naimenovanje članova Upravnog odbora, uključujući postupke na osnovu kojih se prvo odlučuje da li će ili ne postojeći član biti ponovo naimenovan, i zatim, ako postojeći član ne bude ponovo naimenovan, postupke prema kojima će biti organizovan javni konkurs za izbor kandidata. Za svako upražnjeno mesto u Upravnom odboru za profesionalne članove koji bivaju birani u skladu sa stavom 4.4. ovog člana Izborna komisija bira lica iz inostranstva i sa Kosova, uz objavljivanje oglasa u najmanje jednoj vodećoj svetskoj finansijskoj publikaciji. Za svako upražnjeno mesto za reprezentativne članove koji bivaju izabrani u skladu sa stavom 4.5. ovog člana Izborna komisija razmatra pojedinačne prijave podnete na javnom konkursu. Za svako mesto Komisija razmatra najmanje tri (3) kandidata, pripremivši prvo listu izbornih kriterijuma i na osnovu te liste procenjuje predložene kandidate i bira najpogodnije(g) kandidate(a) većinom glasova, uzimajući u obzir sve relevantne profesionalne sposobnosti.

4.9. Nijedno lice ne može da bude predloženo za kandidata ako je supružnik ili srodnik do trećeg stepena, uključujući treći stepen, ili tazbinski srodnik do drugog stepena, uključujući drugi stepen, bilo kojem licu koje je član Izborne komisije, Upravnog odbora KPŠF ili je na ministarskom ili na višem položaju u vladi.

4.10. CBK pomaže Izornoj komisiji ocenjivanjem i utvrđivanjem podobnosti kandidata.

4.11. Skurština imenuje člana (članove) Upravnog odbora, uključujući predsedavajućeg, na osnovu preroruka komisije za selekciju, nakon konsultacija sa Vladom. Vlada dostavlja svoje mišljenje Skurštini u roku od petnaest (15) dana od dana prijema zahteva od Skurštine o konsultaciji.

4.12. Nijedno lice ne može da bude naimenovano za člana Upravnog odbora ako je bilo osuđivano za krivično delo ili je bilo pod stečajem, ili ako nema pravo da bude direktor ili rukovodilac finansijske institucije u bilo kojoj zemlji. Nijedno lice ne može da bude naimenovano za člana Upravnog odbora ako je predstavnik ili službenik upravnika sredstava ili staratelja fonda ili je korisnik pet (5%) odsto ili većeg procenta kamate na akcije kod tog upravnika sredstava ili staratelja. Skurština može da razreši dužnosti lica naimenovana za članove Upravnog odbora ako izgube pravo da obavljaju dužnost shodno ovom Članu, zbog presude za krivično delo, nepriličnog ponašanja ili vršenja nezakonitih aktivnosti na poslu, telesne i umne nesposobnosti koja traje duže od dva (2) meseca ili zbog neopravdanog izostanka sa tri ili više sastanaka. Lica naimenovana za članove Upravnog odbora, izuzev predstavnika Vlada u Upravnom odboru, moraju da dostave izveštaj o ličnim приходima i imovinskom stanju nakon naimenovanja i jednom godišnje tokom nameštenja. Lica naimenovana za članove Upravnog odbora ne mogu da obavljaju nijednu profesionalnu dužnost ni za jednog upravnika sredstava ili staratelja fonda u periodu od dvanaest (12) meseci odmah nakon napuštanja položaja člana Upravnog odbora.

4.13. Nijedan član Upravnog odbora ne sme da prihvati nijedan poklon ili povoljni kredit od bilo kojeg upravnika sredstava ili staratelja fonda, od bilo kojeg lica koje pruža usluge Fondu ili od bilo kojeg lica povezanog sa upravnikom sredstava, starateljem ili bilo kojim licem koje pruža usluge Fondu. Ova zabrana se odnosi i na supružnika, braću i sestre i decu člana.

4.14. Predsedavajući vodi sastanke Upravnog odbora. U njegovom ili njenom odsustvu predsedava neki drugi član. Upravni odbor Fonda sastaje se onoliko često koliko potrebe posla nalažu, ali najmanje jednom u tri (3) meseca. Svaki član ima jedan glas. Kvorum čine pet (5) članova. U slučaju nerešenog rezultata glasanja, glas predsedavajućeg je odlučujući.

4.15. Predsedavajući rukovodi pripremanjem godišnjeg budžeta Fonda, uključujući rashode i prihode, kao što su honorari i transferi iz opšteg prihoda, i podnosi ga Upravnom Odboru na usvajanje.

4.16. Upravni odbor usvaja predloženi statut za svoj rad i podnosi ga CBK na razmatranje i odobravanje. Sve naknadne izmene i dopune statuta koje je usvojio Upravni odbor takođe mora da odobri CBK.

4.17. Aktivnosti Fonda u skladu sa ovim Zakonom finansiraju se narlaćivanjem razumnih taksi po osnovu troškova na individualne račune, kako je predviđeno članom 5.2., paragraf (k) ovog zakona.

4.18. Upravni odbor će predstaviti godišnji izveštaj skupštini koji će uključivati i informacije navedene u članu 5.3. ovog zakona ne kasnije od pet (5) meseca nakon završetka svake kalendarske godine. Dodatno, upravni odbor će obavestiti skupštinu o bilo kojem značajnom gubitku penziskih sredstava i skupština će preduzeti bilo koje mere koje su potrebne ili pogodne za popravak, uključujući i prosledjivanje CBK-u za prinudne mere kao što je navedeno u članu 33 ovog zakona.

Član 5

Ovlašćenja i odgovornosti Kosovskog penzionog štednog fonda

5.1. Fond ima ovlašćenja i prava organa kojem je povereno upravljanje nad penzionim sredstvima.

5.2. Prava Fonda u smislu penzionih sredstava obuhvataju, ali nisu ograničena na:

- (a) sprovođenje tendera za izbor upravnika sredstava, staratelja ili otvorenih investicionih fondova u skladu sa ovim zakonom;
- (b) sprovođenje sporazuma sa upravicima sredstava, starateljima, otvorenim investicionim fondovima, računovođama, revizorima, advokatima i drugim licima koja pružaju usluge Fondu;
- (c) potraživanje i dobijanje informacija od upravnika sredstava, otvorenih investicionih fondova i staratelja i ostalih davalaca usluga u vezi sa svim transakcijama u ime Fonda uključujući i deonice sa pravom glasa koje poseduje Fond;
- (d) usvajanje principa ulaganja sredstava Fonda;
- (e) razrešavanje i smenjivanje upravnika sredstava, otvorenih investicionih fondova, staratelja i drugih lica koja pružaju usluge Fondu;
- (f) isplaćivanje prihoda od individualnih računa za štedne penzije davaocima anuitetnog osiguranja u svrhu kupovanja penzija za članove i korisnike fonda u skladu sa ovom zakonom;

(g) potpisivanje sporazuma o kupovini, prodaji, izdavanju ili uzimanju pod zakup nepokretne imovine ili opreme neophodne za funkcionisanje Fonda;

(h) upošljavanje izvršnog i neizvršnog osoblja za Fond;

(i) potpisivanje sporazuma o osiguranju, uključujući osiguranje od fiducijarne odgovornosti za Upravni odbor, sa osiguravajućim društvima koja imaju dozvolu za rad na Kosovu ili u državama članicama OECD-a;

(j) pripremanje budžeta kojeg odobrava Upravni Odbor;

(k) određivanje razumnih tarifa na osnovu troškova svakom članu fonda za vođenje individualnih računa koji su odobreni od strane skupstine po godisnjim osnovama. Te naknade neće prelaziti 0.30% godisnje, proračunate tokom godine na osnovu ucestalosti izračunavanja cene jedinice, i bice koriscene samo za investirana penzijska sredstva; i

(l) nadoknadjivanje svih drugih trenutnih troskova koji su u vezi sa investiranjem penzijskih sredstava, ukljucujuci ali ne limitirajuci na: naknade transfera, naknade menadzmenta sredstava i nakande ucinka od fondova koji ucestvuju.

5.3. Od Fonda se zahteva da dolenaedenu informaciju uputi Skupštini, CBK i primerak Vladi, osim potparagrafa (e) o kojem se izveštava CBK:

(a) prekontrolisane godišnje izveštaje o stanju imovine i pasive i prihoda i rashoda koje je prekontrolisala nezavisna računovodstvena firma, odobrio CBK i potpisao ovlašćeni javni računovođa prema međunarodnim standardima računovodstva ili drugim standardima koje bi mogao da usvoji BPPK u skladu sa važećim zakonom. CBK može da naloži revizoru ili ostalim licima koja pružaju profesionalne usluge da sprovedu dodatne istrage;

(b) kvartalne izveštaje, uključujući i detalje o prodaji i sticanju penzionih sredstava, uključujući identitet sredstava, datum transakcije, cenu po kojoj je transakcija obavljena i posrednika koji je korišćen;

(c) godišnje izveštaje o vrednosti i razmeri penzionih sredstava koja su uložena u konkretne klase sredstava, uključujući detalje o izdavaocima konkretnih hartija od vrednosti, od poslednjeg dana procenjivanja poslednjeg meseca svakog jednogodišnjeg perioda;

(d) godišnje izveštaje o svim ostalim novčanim naknadama, kao što su naknada za čuvanje sredstava i ostale naknade za usluge i finansijske transakcije;

(e) izveštaj o ličnim приходима i imovinskom stanju članova Upravnog odbora nakon njihovog naimenovanja, a nakon toga godišnje izveštaje u kojima su naznačene samo materijalne promene; i

(f) druge stvari koje mogu biti određene pravilnicima koji će se izdati od strane CBK-a.

5.4. Informacije navedene u stava 5.3. ovog člana moraju da budu podnete kvartalno ili godišnje kako je navedeno, i u kraćim periodima, što može da bude utvrđeno propisima koje donosi CBK. CBK određuje period tokom kojeg će takve informacije da budu predate i vreme kad takve informacije moraju da budu predate na kraju kvartala ili jednogodišnjeg perioda. CBK takođe donosi propise u kojima su navedene ostale informacije koje se zahtevaju i format u kojem bilo koja informacija mora da bude obezbeđena. CBK može da naimenuje nezavisne revizore ili druga lica koja pružaju profesionalne usluge sprovođenja inspekcija, statističkih procena ili revizije računa, knjiga, dokumenata i ostale dokumentacije Kosovskog penzionog štednog fonda.

5.5. Informacije koje Fond obezbeđuje CBK u skladu sa ovom Zakon, izuzev informacija obelodanjenih u skladu sa prethodnim stava 5.3. (e) ovog člana, Fond mora da objavi u javnosti najkasnije dvanaest (12) meseci posle njihovog dostavljanja. Fond organizuje objavljivanje ovih informacija.

Član 6

Prikupljanje doprinosa za finansiranje individualnih štednih penzija

6.1. Svaki poslodavac je obavezan da u ime svojih zaposlenih uplaćuje doprinos na štedne penzije. Zaposleni su obavezni da u svoje ime uplaćuju doprinos na štedne penzije. Obaveza poslodavca i zaposlenog da uplaćuju doprinos počinje od prvog dana zaposlenja kod poslodavca za zaposlene osniva radni odnos starosti i završava se kada zaposleni stekne pravo na starosnu penziju.

6.2. U svrhu finansiranja štednih penzija:

(a) svaki poslodavac uplaćuje iznos od pet odsto (5%) od ukupnih plata svih zaposlenih (kako je definisano u ovome Zakonu);

(b) svaki zaposleni uplaćuje iznos od pet odsto (5%) svoje ukupne plate; i

(c) Poslodavci mogu dobrovoljno da daju dodatni doprinos u iznosu od ukupno deset odsto (10%) mesečne plate, što čini ukupan maksimalan doprinos od petnaest odsto (15%) plate. Zaposleni takođe mogu dobrovoljno da daju dodatni doprinos u iznosu do deset odsto (10%) svoje godišnje plate što čini ukupan maksimalan doprinos od petnaest odsto (15%) plate. Dobrovoljni doprinos može da se uplaćuje i posle navršavanja starosnog doba za penziju, s tim da nikakvi doprinosi ne mogu da budu dati u korist člana fonda koji prima beneficije od Fonda u obliku anuiteta ili višekratnih isplata ili je već primio ukupan iznos u vidu jednokratne isplate.

6.3. Poslodavac od plate zaposlenog oduzima doprinos zaposlenog koji zajedno sa doprinosom poslodavca pravovremeno biva prenet na određeni račun Fonda u skladu sa propisima koje donese i na način koji odredi Poreska uprava Kosova.

6.4. Poreska uprava Kosova je ovlašćena da sklapa ugovor TKPŠ ili sa drugim licem o prikupljanju doprinosa u skladu sa ovim Članom, pod uslovom da to odobri Vlada posle konsultacija sa CBK.

6.5. U slučajevima kada se plate u značajnoj meri isplaćuju u naturi, poslodavac uplaćuje pet odsto (5%) tržišne vrednosti isplata u naturi, a zaposleni uplaćuje pet odsto (5%) tržišne vrednosti isplata u naturi.

6.6. U slučajevima kada su plate za puno radno vreme, bilo isplacene u naturi ili drugacije, manje od minimalne plate, poslodavac uplaćuje pet odsto (5%) od minimalne plate i zaposleni uplaćuje pet odsto (5%) od minimalne plate za puno radno vreme.

6.7. Poreska uprava Kosova ima odgovornosti i prava neophodna za vršenje inspekcije, procene i prinudne naplate doprinosa jednake onima koje ima u vezi sa naplatom poreza na dohodak. Ovde je, bez ograničenja, uključeno pravo na određivanje kazni, pripajanje sredstava, pregled dokumentacije i sva ostala izvršna ovlašćenja koja su joj dodeljena u skladu sa važećim zakonom.

6.8. Doprinosi koje su komercijalne banke prikupile moraju biti prebaceni na račun TKPŠ u CBK u roku od dvadeset i četiri (24) sata od prikupljanja.

6.9. TKPŠ mora nadmiriti prikupljene doprinose na individualnim računima u roku od pet (5) dana od dobijanja kako informacije tako i isplate

6.10. Poslodavci takođe moraju podnositi spisak svih zaposlenih Poreskoj upravi Kosova u formularima i na način naveden od strane Poreske Uprave Kosova. Poslodavci će dostaviti spisak svih zaposlenih zajedno sa njihovim jedinstvenim ličnim identifikacionim brojevima i visinom doprinosa poslodavca i zaposlenog. Takvo izvestavanje će biti uradjeno pre isplate doprinosa. Samozaposlene osobe će podnositi informacije u njihovo ime.

6.11. Poreska administracija Kosova će prebaciti u roku od dvadeset i četiri (24) sata u TKPŠ sve informacije o izveštajima i prikupljenim doprinosima.

6.12. Lica koja obavljaju samostalnu delatnost i plaćaju porez na prihod na osnovu bruto prihoda umanjenog za dozvoljene odbitke (pre odbitka penzijskih doprinosa) uplaćuju doprinos od najmanje deset odsto (10%) takvog neto iznosa (uz maksimalni limit od trideset odsto (30%) tog neto iznosa). Lica koja obavljaju samostalnu delatnost i plaćaju porez na dohodak na paušalnoj osnovi daju minimalan doprinos od jedne trećine (1/3) iznosa paušalnog poreza (uz maksimalni limit u visini trostrukog iznosa te sume). Za sve kategorije lica koja obavljaju samostalnu delatnost traženi kombinovani minimalni kvartalni doprinos će biti trideset odsto (30%) minimalne plate. Lica koja obavljaju

samostalnu delatnost i klasifikuju izvestan deo ili sav prihod od poslovanja kao platu daju doprinos na ime svojih zaposlenih i u svoje ime kao zaposleni koji ostvaruju prihod od istog poslovanja. Takva lica koja samostalno obavljaju delatnost i dalje su obavezna da plaćaju i podnose izveštaje o penzijskom doprinosu na bilo koji dopunski deo svojih prihoda koji nije plata, kako je ovde naznačeno. Poreska uprava Kosova je ovlašćena da objavi propise koji se odnose na rokove i način davanja doprinosa od strane lica koja obavljaju samostalnu delatnost.

6.13. Plaćanje doprinosa je obavezno za sve zaposlene rezidente na Kosovu sve do doba penzionisanja.

6.14. Izuzetak iz stava 6.13 ovog člana, doprinosi od zaposlenih stranaca na Kosovu sa privremenim boravkom, nisu dozvoljeni.

Član 7

Individualni računi u Kosovskom penzionom štednom fondu

7.1. Doprinosе uplaćene u Kosovski penzioni štedni fond u skladu sa članom 6 ovog zakona Fond pripisuje na lične račune u ime članova fonda, umanjene za administrativne troškove kako je odobreno u skladu sa ovom Zakon. Penziona sredstva doznačena na individualne račune su vlasništvo članova fonda na koje se računi vode. Ovo imovinsko pravo je ograničeno, tako da pravo na dobijanje i korišćenje imovine nastaje tek u trenutku kada član fonda navrší godine starosti za starosnu penziju, ili nastupi smrt ili invalidnost, kako je utvrđeno ovim zakonom. Ovo imovinsko pravo ne može da bude založeno, zaplenjeno, ustupljeno, stavljeno pod hipoteku ili otuđeno na neki drugi način. Ono ne podleže izvršenju, ne može da bude deo imovine člana fonda koja je pod stečajem i na njega ne utiče bilo koji postupak poravnjanja, i bilo koji pokušaj da se to učini biće ništavan.

7.2. Staratelj ili Fond, u slučaju da postoji više od jednog staratelja, obračunava prihod od ulaganja za Fond u celini na dnevnoj osnovi izracunavanja cene jedinice. Fond doznačava prihode od ulaganja na svaki individualni račun, uzimajući u obzir dnevno povećanje (smanjenje) iznosa na individualnom računu svakog člana fonda. Ako Fond obračunava prihod od ulaganja, onda nezavisni revizori Fonda potvrđuju obračune.

7.3. Vrednost individulanog računa svakog člana fonda izračunava se najmanjemesečno. Obračune vrši Fond koji jednom godišnje bivaju podvrgnuti reviziji nezavisne računovodstvene firme u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, i potpisuje ih ovlašćeni javni računovođa koji ne sme da bude lice povezano sa bilo kojim članom Upravnog odbora Fonda, upravnikom (upravicima) sredstava, starateljem Fonda ili bilo kojim licem zaposlenim u Fondu.

7.4. CBK donosi propise:

(a) koji se odnose na obračunavanje prihoda, uključujući i principe zaokruživanja tih vrednosti;

(b) koji utvrđuju uslove podnošenja izveštaja CBK;

(c) u vezi sa bilo kojim drugim poslovima koji se odnose na ulaganja penzionih sredstava i bilo kojim drugim poslovima koji se odnose na individualne račune ili zaštitu interesa članova i korisnika fonda.

7.5. Fond, u redovnim intervalima, a najmanje jednom u dvanaest (12) meseci, obezbeđuje svakom članu fonda pisane informacije o sredstvima na individualnom računu člana fonda, datumima uplate doprinosa i visini prihoda od ulaganja.

7.6. Na zahtev člana fonda, Fond je obavezan da članu fonda obezbedi izveštaj o iznosu na njegovom/njenom individualnom računu. Fond može da odredi naknadu za davanje takvog izveštaja, izuzev onog iz stava 7.5. ovog člana ali takva naknada ne može da prevazilazi stvarne razumne troškove obezbeđivanja izveštaja.

7.7. Prilikom odobravanja doprinosa na lične račune, Fond se oslanja na dokumentaciju i informacije koje obezbeđuje Poreska uprava Kosova.

7.8. Doprinosi investirani u TKPŠ kao i transferi placanja primljeni od strane dodatnih penzijskih fondova poslodavca i dodatnih individualnih fondova ce biti prebaceni u jedinice radi izracunavanja. Svaka jedinica predstavlja proporcionalni deo vlasništva u svim sredstvima penzijskog fonda. CBK ce doneti pravilnike u vezi sa vremenskim okvirom i metodom pretvaranja doprinosa u jedinice.

7.9. Ako Fond utvrdi da je poslodavac, zaposleni ili lice koje se bavi samostalnom delatnošću uplatilo prekomerne doprinose, Fond može da refundira ove prekomerne doprinose u skladu sa propisima Poreske uprave Kosova. Prihod od ulaganja ne može da bude upotrebljen za refundiranje. Nijedno refundiranje ne može da bude obavljeno za doprinose koji su uplaćeni članu fonda ili korisniku u skladu sa odredbama člana 12 ovog zakona.

7.10. U slučaju da doprinosi nisu doznačeni na lične račune nakon dve (2) godine, Fond ih doznačava na poseban račun zajedno sa bilo kojim prihodom ili gubitkom; nepotražni račun mora da bude likvidiran, kako propisuje CBK.

Član 8

Čuvanje penzionih sredstava Kosovskog Penzionog štednog Fonda

8.1. Fond mora da naimenuje jednog staratelja kojem dodeljuje obavezu čuvanja penzionih sredstava koje investira upravnik sredstava i da sa tim starateljem sklopi sporazum o čuvanju sredstava. Staratelj i njegovi zaposleni, koji imaju diskreciono pravo u odnosu na penziona sredstva, su poverenici Fonda za potrebe ovog zakona.

8.2. Fond bira staratelja na osnovu međunarodnog javnog konkursa. Uslove i postupak sprovođenja konkursa, uključujući prekvalifikacione zahteve koje staratelj treba da ispuni, iznos i strukturu njegovog akcijskog kapitala; osnove i postupak suspenzije ili ukidanja njegove dozvole utvrđuje se u skladu sa ovim zakonom.

8.3. Staratelj može da obavlja tu delatnost u odnosu na više od jednog fonda, ali mora da drži penziona sredstva, poslovanje i evidenciju o fondu potpuno odvojeno od bilo kojih drugih sredstava i od onih koja pripadaju staratelju.

8.4. Staratelj, koji je pravno lice na Kosovu, mora da zadovoljava uslove koje je utvrdila CBK, uključujući ali ne ograničavajući se na sledeće:

(a) da ima licencu CBK ili relevantnog regulatornog organa za bankarstvo da se ne nalazi pod bilo kojom prinudnom merom, i da mu ta licenca nije suspendovana;

(b) da ima minimalni uplaćeni kapital kako je navedeno u propisima CBK;

(c) da ne obavlja funkciju upravnika penzionih sredstava fonda i nije lice koje je povezano sa upravnikom sredstava ili bilo kojim članom Upravnog odbora fonda;

(d) da ne daje niti pozajmljuje novac od upravnika sredstava ili povezanih lica.

8.5. Sporazum ne ograničava odgovornosti staratelja koji je pravno lice na Kosovu u skladu sa ovom Zakon, i bilo koji pokušaj u tom smislu biće ništavan. Staratelj odgovara Fondu i članovima i korisnicima fonda za neodgovarajuće izvršavanje svojih povereničkih obaveza u skladu sa ovom Zakon i drugim pravilima i građanskim i krivičnim zakonskim propisima na Kosovu. Zaposleni kod staratelja mogu, u slučaju nezakonitog delovanja, da budu optuženi za krivičnu ili administrativnu odgovornost u skladu sa zakonom i građanskim i krivičnim zakonskim propisima na Kosovu.

8.6. Staratelj koji se nalazi van Kosova mora biti licencovan od regulatora bankarskih ili finansijskih usluga ili tržišta kapitala zemlje članice OSER-a da ima jasnu poziciju, da ne bude pod obavezama ili suspenzijom i da ispuni uslove predviđene od CBK-a.

8.7. Funkcije staratelja su sledeće:

(a) primanje i držanje hartija od vrednosti koje čine penziona sredstva;

(b) da vodi evidenciju garancija Penzijskog fonda bilo koje forme;

(c) primanje i čuvanje kopija dokumentacije o poravnanju u vezi sa prenosom i izdavanjem novčanih sredstava koja čine penziona sredstva;

(d) vršenje unosa na odgovarajuće račune u registru penzionih sredstava koja su deponovana kod staratelja;

(e) pružanje svih neophodnih informacija Fondu kako bi mu se omogućilo da se pridržava obaveza propisanih ovom Zakonom;

(f) obezbeđivanje da sporazumi o sticanju i raspoređivanju penzionih sredstava budu u skladu sa ovom i drugim zakonama i važećim propisima i principima ulaganja koje je doneo Fond;

(g) izvršavanje instrukcija Fonda, osim ako takve instrukcije krše ovu ili druge uredbe ili važeće propise ili principe ulaganja;

(h) obezbeđivanje da penziona sredstva budu ulagana u skladu sa ovom i drugim zakonama i važećim propisima i izjavom o principima ulaganja, i da u slučaju bilo kojeg prekršaja Fond bude obavešten u skladu sa bilo kojom procedurom obaveštavanja koja je utvrđena u sporazumu Fonda sa starateljem;

(i) obezbeđivanje da upravnik(ci) imovinom ispunjava(ju) svoje pravne obaveze u vezi sa ulaganjem penzionih sredstava; i

(j) ispunjavanje ostalih obaveza koje su utvrđene sporazumom o čuvanju sredstava sa Fondom i drugim propisima koje donosi CBK.

8.8. CBK donosi propise u vezi sa starateljima kojima se utvrđuju:

(a) upisani i u potpunosti uplaćeni kapital;

(b) bilo koji uslovi koji treba da budu zadovoljeni za čuvanje penzionih sredstava;

(c) druga pitanja koja CBK smatra odgovarajućim shodno ovome Zakonu.

8.9. Sporazum o čuvanju sredstava između Fonda i staratelja naročito pokriva:

(a) konkretne odgovornosti staratelja;

(b) način na koji te odgovornosti treba da budu sprovedene;

(c) naknadu staratelju i način obračunavanja troškova i troškova u vidu procenta od sredstava koja su data na čuvanje; i

(d) druge zahteve utvrđene propisima koje donosi CBK.

8.10. U slučaju da CBK ili bilo koji regulatorni organ za bankarstvo države članice OECD-a povuče licencu staratelju za bavljenje bankarskim poslovima, ili u slučaju bilo kojeg materijalnog neizvršavanja ili nepravilnog izvršavanja sporazuma o čuvanju sredstava od strane staratelja, ili kada je staratelj pod stečajem ili je u postupku likvidacije:

(a) Fond odmah uručuje obaveštenje staratelju o prekidu sporazuma i odmah o tome obaveštava CBK;

(b) Fond odmah pokušava da naimenuje novog staratelja što je pre moguće u skladu sa zahtevima ovog Zakona; i

(c) ako Fond ne preduzme korake prema tačkama (a) i (b), CBK može da mu naredi da promeni staratelja.

8.11. CBK u pisanoj formi obaveštava Fond o bilo kojem slučaju bilo koje pouzdane informacije dobijene u vezi s materijalnim pogoršanjem u finasijskoj ili organizacionoj strukturi banke koja deluje kao staratelj kad takva informacija bude dostupna CBK-u. Svaka promena staratelja biva izvršena na način koji obezbeđuje kontinuirano izvršavanje obaveza staratelja u vezi sa penzionim sredstvima.

8.12. Kad je sporazum sa starateljem raskinut, staratelj oslobađa penziona sredstva koja čuva i sva dokumenta koja se odnose na vršenje njegovih/njenih dužnosti novom staratelju u roku o kojem se dogovore strane, ali bez neopravdanog odlaganja. Staratelj je odgovoran za vršenje svojih dužnosti sve dok sva ta dokumenta i sredstva ne budu u potpunosti preneti.

8.13. Staratelj odmah obaveštava fond o bilo kojem pitanju za koje veruje da predstavlja postupak ili propust za koji postoji verovatnoća da će da prekrši ovaj ili druge pravilnike ili da ugrožava interesa bilo kojeg člana fonda.

8.14. Penziona sredstva koja su data na čuvanje u skladu sa odredbama ovog Člana nisu vlasništvo staratelja, ne mogu da budu predmet izvršenja protiv staratelja, nisu deo imovine staratelja za koju važi postupak stečaja i nisu obuhvaćene bilo kojim postupkom poravnjanja.

8.15. U slučaju kad Upravni bord utvrdi da za penziona sredstva na Kosovu jedan staratelj nije dovoljan, može da bude naimenovan još jedan staratelj u cilju čuvanja penzionih sredstava na Kosovu. U tom slučaju, naimenovanje staratelja mora da bude odobreno od strane CBK i da na druge načine ispunjava zahteve ovog Zakona.

8.16. Sredstva investirana preko otvorenog investicionog fonda shodno članu 11 ovog zakona ne podležu zahtevima ovog člana.

Član 9

Investiranje Kosovskog penzionog štednog fonda

9.1. Penziona sredstva Kosovskog penzionog štednog fonda bivaju investirana samo u skladu sa odredbama ovog Zakona i u cilju najvećeg mogućeg uvećanja prihoda od investiranja isključivo u korist članova i korisnika fonda. Ciljevi mudrog ulaganja penzionih sredstava su:

- (a) bezbednost penzionih sredstava;
- (b) raznovrsnost ulaganja;
- (c) najviši prihodi od investiranja koji su u skladu s bezbednošću penzionih sredstava; i
- (d) održavanje odgovarajuće likvidnosti.

9.2. Upravni odbor Kosovskog penzionog štednog fonda nakon dobijanja stručnog saveta sastavlja izjavu o principima investiranja, koja je saglasna principima utvrđenim stavom 9.1. ovog člana i važećim zakonima i propisima koji s vremena na vreme bivaju usvojeni. Izjava o principima investiranja izjave:

- (a) način zadovoljavanja zahteva ovog zakona;
- (b) vrste imovine u koju penziona sredstva mogu da budu ulagana uključujući i maksimalnu izloženost svih klasa sredstava i maksimalnu izloženost ka jednom emiteru ili grupi povezanih emitera u svakoj klasi sredstava;
- (c) strane odgovorne za odluke u vezi sa investiranjem i realizacijom investicija;
- (d) postupke za donošenje tih odluka; i
- (e) metod revizije izjave.

9.3. Upravni odbor Kosovskog penzionog štednog fonda redovno preispituje izjavu o principima investiranja i menja je i dopunjuje, ako je to potrebno.

9.4. Upravni odbor Kosovskog penzionog štednog fonda ima ovlašćenja da u svoju izjavu o principima investiranja uključi smernicu o podeli penzionih sredstava u odvojene grupe u cilju ustanovljavanja različitih starosnih grupa članova fonda čiji profil rizika odgovara njihovom preostalom vremenu do sticanja prava na penziju.

9.5. Uz sekundarni cilj unapređivanja privrednog razvoja Kosova, izjava o principima investiranja može da sadrži izraze kojima se ohrabruje da deo investiranja bude realizovan na Kosovu, u imovinu koja ispunjava kriterijume utvrđene ovom Zakonom i drugde u smernicama za investiranje, u obimu u kojem takvo postupanje ne ugrožava ciljeve mudrog ulaganja ili bilo koje povereničke obaveze koje se duguju članovima fonda.

9.6. Sredstva penzijskog fonda mogu se investirati samo u ovim međunarodnim klasama sredstva:

(a) novčane fondove, uključujući bankovne račune i depozite kod banaka koje imaju dozvolu regulatornog organa za bankarstvo države članice OECD-a i koje nisu predmet bilo kakve prinudne mere i nije im suspendovana dozvola;

(b) hartije od vrednosti koje je izdala bilo koja država članica OECD-a;

(c) hartije od vrednosti izdatih od organi lokalne uprave u državama članicama OECD-a, u obimu koji garantuje ta država;

(d) hartije od vrednosti registrovane kod regulatornog organa tržišta kapitala bilo koje države članice OECD-a s tim da su javno ponuđene, pod uslovom da se takve hartije od vrednosti kotiraju na berzi pod nadzorom relevantnog organa za regulisanje tržišta kapitala; i

(e) zajedničke i investicijske fondove s tim da ih je odobrila država u kojoj su osnovani, a koja je članica OECD-a.

9.7. Penzijska sredstva mogu se ulagati samo u klasama sredstava kao što sledi:

(a) novčane fondove, uključujući bankovne račune i depozite kod banaka koje imaju dozvolu CBK a nisu predmet bilo kakve prinudne mere i nije im suspendovana dozvola;

(b) hartije od vrednosti Vlade Kosova;

(c) hartije od vrednosti preduzeća (uključujući ali ne ograničavajući se na deonice i obveznice) registrovane kod regulatornog organa tržišta kapitala na Kosovu i javno ponuđene, pod uslovom da se te hartije od vrednosti kotiraju na ovlašćenoj licencovanoj berzi hartija od vrednosti na Kosovu ili su u pravnoj nadležnosti neke od država članica OECD-a, pod nadzorom relevantnog regulatornog organa za tržišta kapitala; i

(d) zajedničke i investicione fondove koje odobri regulatorni organ na Kosovu.

9.8. Najveći procenat hartija od vrednosti bilo kojeg pojedinačnog izdavaoca, uključujući s njim povezana lica, koje može da drži Kosovski penzioni štedni fond je pet odsto (5%) za deonice i trideset odsto (30%) za obveznice. Ta ograničenja se neće koristiti za hartije od vrednosti Vlade Kosova.

9.9. Najveći procenat ukupnih penzionih sredstava koja mogu da budu uložena u imovinu bilo kojeg pojedinačnog izdavaoca, uključujući u taj proračun i imovinu s njim povezanih lica, iznosi pet odsto (5%) za akcije, deset odsto (10%) za AA i iznad ocenjene obveznice, i do trideset odsto (30%) ukupnih sredstava može biti investirano u hartije od vrednosti Vlade Kosova.

9.10. Da nije suprotno odredbama ovog zakona, u protivnom, TKPŠ, u svakoj datoj godini, investiraće u vredonosne hartije emitiranih od Vlade Republike Kosova, ne više od iznosa ili jednakih iznosa (50%) bruto prihoda od prethodne kalendarske godine.

9.11. Pravila navedena u članu 8 i 10 ovog zakona, u vezi sa starateljem odnosno menadžerima sredstava, se neće primenjivati na hartije od vrednosti Vlade Kosova.

9.12. Propisi CBK mogu s vremena na vreme da utvrde minimalne prihvatljive stope za bilo koju klasu sredstava koja su ovde nabrojana.

9.13. Penzionna sredstva ne mogu da budu ulagana u:

- (a) instrumenti vredonosnih hartija koji nisu registrovani ili nisu javno ponuđene;
- (b) imovinu koju prema zakonu nije moguće otuđiti;
- (c) instrumenti vredonosnih hartija, opcije terminske transakcije sa određenim rokom, predugovore, i druge ugovore u vezi s hartijama od vrednosti i drugim finasijskim sredstvima, sem da finasijski derivati mogu da budu korišćeni kao zaštitna strategija za smanjenje rizika, pod uslovom da fond nema nepokrivenu prodajnu poziciju;
- (d) nekretnine ili fizičku imovinu koja se ne kotira na organizovanim tržištima i čija je vrednost neizvesna, uključujući antikvitete, umetnička dela, kovani novac i motorna vozila i slično;
- (e) bilo koju imovinu upravnika sredstava ili staratelja ili člana Upravnog odbora Kosovskog penzionog štednog fonda ili bilo kojeg lica povezanog sa upravnikom sredstava, starateljem ili članom Upravnog odbora Kosovskog penzionog štednog fonda;
- (f) hartije od vrednosti koje izda:
  - (i) član Upravnog odbora Kosovskog penzionog štednog fonda;
  - (ii) upravnik sredstava;
  - (iii) staratelju sredstva;
  - (iv) bilo koje lice povezano sa licima navedenim od (i) do (iii) gore; i
- (g) druga sredstva koja odredi CBK u konsultaciji sa Vladom.

9.14. Ako odredbe ovog Člana budu prekršene kao rezultat:

- (a) promena tržišnih cena koje čini osnovu za procenjivanje vrednosti sredstava;
- (b) promena stopa razmene strane valute;

(c) promena u organizacionim i ekonomskim odnosima između lica u koja su uložena sredstva; ili

(d) bilo kojih drugih okolnosti koje su van neposredne kontrole upravnika sredstava, onda upravnik sredstava ima obavezu da preduzme mere prilagođavanja investicionih aktivnosti zahtevima utvrđenim ovom Zakonom, ispunjavajući inače druge zahteve ovog Člana kako bi bio ostvarivan najviši prihod i kako bi bila sačuvana penziona sredstva.

9.15. Prilagođavanje investicionih aktivnosti zahtevima utvrđenim ovom Zakonom biva završeno najkasnije šest (6) meseci od dana njihovog kršenja ili dana kad procena sredstava pokaže da je došlo do takvog kršenja, koje god nastupi kasnije.

9.16. Penziona sredstva ne mogu da budu prodati:

(a) staratelju tih sredstava;

(b) upravniku sredstava;

(c) članu Upravnog odbora Fonda; ili

(d) bilo kojem licu koje je povezano lice u odnosu na upravnika sredstava ili staratelja ili člana Upravnog odbora Fonda.

9.17. Upravnik sredstava ne može da daje zajmove i garancije bilo koje vrste bilo kojim licima istaknuto u stavu 9.13. (f). ovog člana.

9.18. Upravnik sredstava ostvaruje sva prava glasa u vezi sa relevantnim deonicama koje drži u ime Fonda jedino i isključivo u interesu članova i dobitnika fonda.

Član 10

Upravnici sredstava Kosovskog penzionog štednog fonda

10.1. Upravnici sredstava moraju da upravljaju penzionim sredstvima fonda shodno sporazumima o upravljanju penzionim sredstvima, sklopljenim u skladu sa ovom Zakonom i drugim važećim pravilnicima. Upravnici sredstava i njihovi zaposleni koji imaju diskreciono pravo u odnosu na penziona sredstva su poverenici Fonda za potrebe ovog zakona.

10.2 Upravnici sredstava Fonda ili dopunskih penzija koji su pravna lica na Kosovu moraju da imaju licencu za upravljanje sredstvima koju je izdala CBK ili neki regulator u oblasti regulisanja tržišta kapitala na Kosovu. Osnove i postupak za izdavanje, suspenziju ili oduzimanje licence za upravljanje sredstvima utvrđuju se pravilima CBK. Upravnik sredstava mora da zadovolji sledeće uslove:

- (a) da ne bude pod merama prinude i da mu nije obustavljena licencija;
- (b) zadovoljava zahtev minimalnog uplaćenog kapitala kako je utvrđeno propisima koje je donela CBK;
- (c) nije lice povezano sa starateljem ili bilo kojim članom Upravnog odbora Fonda; i
- (d) ne daje niti uzima u zajam novčana sredstva od staratelja ili s njim povezanih lica.

10.3. Upravnik sredstava Fonda ili dopunskih penzija van Kosova mora da:

- (a) ima licencu bankarskih, finansijskih službi, ili regulatornog organa tržišta kapitala države članice OECD-a;
- (b) bude od ugleda i da nije pod prinudnom merom ni suspenzijom; ili
- (c) zadovoljava sve uslove koje je utvrdila CBK i da ima odobrenje CBK.

10.4. Fond će izabrati jednog ili više menadžera sredstava na osnovu međunarodnog objavljenog konkursa. Uslovi i procedura objavljivanja uključujući i zahteve predkvalifikaciju o menadžerima sredstava, iznosu i sastavu kapitala kao i ostale zahteve koji se definišu u skladu sa ovim Zakonom.

10.5. Sporazum o upravljanju sredstvima obezbeđuje da upravljanje sredstvima vrši samo naimenovani staratelj. Sporazum o upravljanju sredstvima između Fonda i upravnika sredstava obuhvata naročito:

- (a) konkretne odgovornosti upravnika sredstava;
- (b) način na koji te odgovornosti treba da bude izvršavane;
- (c) konkretna uputstva za akcije sa pravom glasa;
- (d) naknadu upravniku sredstava i način obračunavanja troškova i naknada kao procenta od ukupnog iznosa penzionih sredstava koja su data na upravljanje; i
- (e) druge zahteve koji su predviđeni propisima koje donosi CBK.

10.6. Penziona sredstva koja su data na upravljanje u skladu sa odredbama ovog člana nisu vlasništvo upravnika sredstava, ne mogu da budu predmet izvršenja protiv upravnika sredstava, nisu deo imovine upravnika sredstava na koju se primenjuje postupak stečaja i nisu uključene ni u koji postupak poravnanja.

Član 11

Investiranje Kosovskog penzionog štednog fonda preko otvorenih investicionih fondova

11.1. Upravni odbor fonda prilikom izvršavanja svoje povereničke obaveze može da odluči da je optimalno investiranje za neka ili sva penziona sredstva Fonda otvoreni investicioni fond.

11.2. Fond bira jedan ili više otvorenih investicionih fondova putem međunarodnog javnog konkursa. Uslove i postupak sprovođenja konkursa, uključujući pretkvalifikacione zahteve za otvoreni investicioni fond i bilo koje druge zahteve utvrđuje Centralno telo za nabavke u skladu sa ovim zakonom.

11.3. Otvoreni investicioni fondovi koji se koriste za investiranja fonda moraju da imaju dozvolu nadležnog organa finansijskog tržišta zemlje članice OECD-a u kojoj se nalaze, ili nadležnog organa finansijskog tržišta na Kosovu. CBK može takođe da proglasi propise koji važe specifično za investiranja u otvorene investicione fondove.

11.4. Upravni odbor Fonda mora da preispita aranžmane čuvanja sredstava od strane otvorenih investicionih fondova korišćene za investiranja fonda i utvrdi da su oni odgovarajući za čuvanje penzionih sredstava Fonda. Zahtevi za čuvanje sredstava iz člana . ne važe za penziona sredstva koja su smeštena u otvorene investicione fondove.

11.5. Fond može da potpiše standardni dokument otvorenog investicionog fonda o prihvatanju obaveza, u kojem moraju da budu naznačeni naknada otvorenom investicionom fondu i način preračunavanja troškova i naknada u vidu procenta ukupnog iznosa penzionih sredstava stavljenih u takav otvoreni investicioni fond.

11.6. Ograničenja investiranja u pojedinačnog izdavaoca utvrđena članovima 9.8. i 9.9. ovog zakona ne važe za investiranje u samo jedan otvoreni investicioni fond, pod uslovom da investiciona politika otvorenog investicionog fonda zahteva raznovrsnost u smislu opšteg usklađivanja sa članovima 9.8. i 9.9. ovog zakona.

Član 12

Isplata individualnih štednih penzija

12.1. Kada član fonda navrší godine za penzionisanje, on ili ona ce kupiti štednu penziju u jednom od oblika anuiteta naznačenih u stavu 12.6. ovog člana celokupnom ili samo delom sume na njenom ili njegovom individualnom racunu. CBK doneše povremena pravila kojima ce odrediti minimum mesečne penzijske štednje koja mora rezultirati od kupovine anuiteta.

12.2. CBK izdaje dozvole osiguravajućim društvima da obezbeđuju anuitete za štedne penzije, i nadziru njihov rad. CBK održava spisak ovlašćenih osiguravajućih društava.

član fonda je slobodan da izabere od kojeg ovlašćenog osiguravajućeg društva želi da kupi anuitet.

12.3. U slučaju da na Kosovu postojimane od dva osiguravajuća društva ovlašćena za davanje anuiteta, fond je ovlašćen da sprovede proces međunarodnog izbora odgovarajućeg davaoca ili davalaca anuiteta ovlašćenog/ih u zemlji članici OECD-a, uz korišćenje odgovarajuće marljivosti kako bi obezbedio najbolje moguće usluge i cene. U slučaju da je jedan ili više davaoca anuiteta ovlašćeno na Kosovu, ali fond odluči da te usluge i cene koje se nude na Kosovu nisu konkurentne u odnosu na uslove koji stoje na raspolaganju na međunarodnim tržištima, fond je takođe ovlašćen da odabere davaoca ili davaoce anuiteta ovlašćene u zemlji članici OECD-a, uz odobrenje CBK.. CBK može da donese propise u vezi sa minimalnim rejtingom tih davalaca anuiteta.

12.4. Fond u pisanom obliku obaveštava člana fonda o njegovom ili njenom predstojećem dobu za penzionisanje šest (6) do dvanaest (12) meseci pre nastupanja tog doba i takođe njemu ili njoj obezbeđuje standardne obrasce neophodne za podnošenje zahteva za anuitet i informacije o osiguravajućim društvima ovlašćenim za obezbeđivanje anuiteta u skladu sa ovom Zakonom i važećim propisima CBK. Fond takođe u pisanom obliku obaveštava člana fonda da on ili ona mora da zahteva isplatu anuiteta iz fonda najmanje devedeset (90) dana pre dana dostizanja doba za penzionisanje, zajedno sa detaljima o ovlašćenom društvu od koga će on ili ona da kupi anuitet (ukoliko je na raspolaganju izbor davaoca anuiteta). Član fonda može da odluči da odloži primanje anuiteta, i može da pokrene primanje u bilo koje vreme obaveštavanjem fonda devedeset (90) dana pre toga.

12.5. Fond prenosi iznos sa individualnog računa člana fonda najkasnije trideset (30) dana pre nego što treba da počne isplata anuiteta, pod uslovom da ga je član fonda devedeset (90) dana pre toga obavestio o tome. Prema slučaju, fond prenosi stanje ličnih računa kod pružioca godišnje penzije ili godišnjih penzija izabranog od učesnika. U bilo kojem od ova dva slučaja, preneti iznos zasnovan je na iznosu na individualnom računu u trenutku prenosa. Bilo koji naknadni iznos dospeo nakon obračunavanja poravnatog stanja za koji fond utvrdi da treba da bude doznačen na individualni račun člana fonda nakon početne isplate biva prenet na člana fonda u roku od devedeset (90) dana od bilo kojeg narednog dana izveštavanja kad bude utvrđeno da treba da dođe do poravnanja stanja. Fond može da traži povraćaj bilo kojeg iznosa za koji utvrdi da je pogrešno dodeljen članu fonda.

12.6. Svako ovlašćeno osiguravajuće društvo nudi, a član fonda, shodno stavu 12.8. ovog člana, ima slobodu da odabere, jednu od sledećih vrsta anuiteta:

(a) jedan doživotni anuitet koji se isplaćuje do smrti člana fonda;

(b) jedan doživotni anuitet garantovan za period od najmanje pet (5) godina, pri čemu, ako član premine u toku garantovanog perioda, neizmirene isplate koja bi bila isplaćene članu fonda za taj period bivaju isplaćene korisnicima koje je odredio član fonda;

(c) anuitet naslednog korisnika, koji treba da bude isplaćivan članu fonda dok je živ/a, a potom njegovom ili njenom supružniku do kraja njegovog/njenog života;

(d) anuitet naslednog korisnika koje se isplaćuje članu fonda do kraja njegovog/njenog života, a zatim njegovom ili njenom supružniku do kraja njegovog ili njenog života sa periodom garancije od najmanje pet (5) godina, pri čemu, u slučaju da i član fonda i njegov ili njen supružnik preminu u periodu od pet (5) godina (ili u toku eventualnog dužeg garantovanog perioda) neizmirene isplate koja bi bile isplaćivane supružniku, od datuma njegove ili njene smrti do kraja garantovanog perioda bivaju isplaćene korisnicima koje je odredio član fonda; i

(e) ostale vrste penzija u pravilnicima CBK-a.

12.7. Propisi CBK utvrđuju način dodeljivanja i oduzimanja statusa korisnika u skladu sa ovim Članom. Određivanje korisnika mora da obuhvati datume njihovog rođenja i jedinstvene identifikacione brojeve. Fond takođe utvrđuje oblike i način dodeljivanja i oduzimanja statusa zastupnika članova i korisnika fonda i neophodne činjenice i postupke na osnovu kojih bivaju priznati staratelji naimenovani za članove fonda i korisnike koji ne mogu da vode svoje sopstvene finansijske poslove, prema odobrenju CBK.

12.8. Ako član fonda ima supružnika na dan navršavanja doba za penzionisanje, sa kojim je on ili ona u braku najmanje jednu (1) godinu, on ili ona ima obavezu da kupi anuitet one vrste koja je utvrđena stavom 12.6.(c) ili (d) ovog člana.

12.9. Osiguravajuće društvo koje obezbeđuje anuitete shodno ovome Zakonu mora da ustanovi jedinstvene stope anuiteta prema kojima kupljeni anuitet može da varira samo na osnovu starosti osiguranika, odnosno godina starosti njegovog ili njenog supružnika, ako je kupljen anuitet utvrđen stavom 12.6.(c) ili (d) ovog člana. i iznos isplaćen davaocu anuiteta sa individualnog računa člana fonda.

12.10. Društvo koje obezbeđuje anuitete objavljuje svoje stope anuiteta i dostavlja ih bilo kojem članu fonda koji to zatraži, a obezbeđuje ih i CBK-u. Jedinstvene stope koje daje određeno društvo mogu vremenom da variraju samo onako kako je utvrđeno propisima CBK-a.

12.11. Ovlašćeno osiguravajuće društvo koje obezbeđuje anuitete u skladu sa ovom Zakonom ne može da odbije zahtev za kupovinu anuiteta sve dok podnosilac zahteva zadovoljava uslove utvrđene ovom Zakonom ili propisima koje donosi CBK. Društvo koje obezbeđuje anuitete ne može da nametne bilo koje posebne uslove ili stope na osnovu zdravstvenih, polnih, rasnih, verskih, nacionalnih ili bilo kojih sličnih kriterijuma.

12.12. Društvo koje obezbeđuje anuitete zadovoljava uslove u smislu održavanja tehničkih rezervi, kako je naznačeno u propisima koje donosi CBK.

12.13. Nijedno fizičko ili pravno lice ne može da ponudi bilo koju kolateralnu beneficiju nekom licu u svrhu ubeđivanja tog lica da kupi anuitet. Nijedno fizičko ili pravno lice ne može da ponudi bilo koje kolateralne beneficije poslodavcu ili licima povezanim s poslodavcem u cilju podsticanja ili nagrađivanja tog poslodavca da ubedi ili zahteva od svojih zaposlenih da kupe anuitet od određenog davaoca osiguranja.

12.14. Ako se utvrdi da član fonda ima pravo na invalidsku penziju pre dostizanja doba za penzionisanje shodno zakonima na Kosovu, član fonda može da kupi invalidsku penziju u obliku anuiteta naveden ili primi ukupan iznos u vidu j u stavu 12.6. ovog člana celokupnim ili jednim delom sume na njegovom/njenom individualnom racunu. CBK najmanje jedan put godišnje donosi pravilnike koji definišu mesečni minimum penzijske štednje koja mora rezultirati od kupovine godišnje penzije. Ministarstvo rada i socijalnog staranja izdaće pravilnik koji specificira uslove pod kojima lice ima pravo na invalidsku penziju, zahtevane dokaze i procesu aplikacije za ovu penziju.

12.15. Ako član fonda premine pre dostizanja doba za penzionisanje, a nije kupio/la anuitet u skladu sa ovim Članom, preostali iznos sa njegovog/ njenog računa biva isplaćen korisniku ili korisnicima. Isplata može da bude u vidu jednokratne isplate ili transfera na individualni račun korisnika. Lica koja tvrde da su korisnici imaju rok do šest meseci nakon smrti člana fonda da podnesu zahteve fondu. Fond može da odluči da korisnik koji je zakonski supružnik ima pravo na celokupni individualni račun, i može da isplati taj iznos odmah nakon takve odluke. Fond proverava poravnati iznos na individualnom računu člana fonda u vreme isplate i šalje bilo koji iznos za koji se na osnovu naknadnog poravnanja utvrdi da je preostao nakon što je izvršena isplata, i to u roku od devedeset (90) dana od bilo kojeg dana naknadnog izveštavanja kad je utvrđeno da treba isplatiti poravnati iznos. Nakon prijema svih zahteva potencijalnih korisnika, Fond donosi odluku o pravu korisnika koji su podneli zahtev i odgovarajućem raspolaganju penzionim sredstvima u skladu s propisima koje je donela CBK. Bilo kakvi sporovi koji se odnose na odluku Fonda u vezi sa isplatama korisnicima rešavaju se shodno članu 29 ovog zakona. Fond može da traži da mu se vrati iznos za koji bude utvrđeno da je pogrešno dodeljen korisnicima.

12.16 Ako je iznos na individualnom računu člana fonda u vreme nastupanja životnog doba za penzionisanje manji od praga kojeg je odredio Upravni odbor, uz odobrenje CBK, da bi bio dovoljan za kupovinu ekonomski isplativog anuiteta, član fonda dobija iznos koji je na individualnom računu u vidu jednokratne isplate nakon obaveštavanja Fonda u skladu sa odredbama o obaveštavanju ovog zakona (stavovi 12.4. i 12.5. ovog člana). Upravni odbor, uz odobrenje CBK, može da utvrdi višekratne isplate iznosa koji su ispod tog praga.

12.17. Pored propisa navedenih na drugim mestima u ovom članu, CBK izdaje propise koji se odnose na:

(a) zapošljavanje kvalifikovanih statističara od strane davalaca anuiteta;

(b) prodaju i marketing anuiteta;

- (c) razdvajanje posla koji se odnosi na anuitete od bilo kojeg drugog posla davaoca anuiteta;
- (d) račune davalaca anuiteta;
- (e) likvidiranje, spajanje i preuzimanje davalaca anuiteta;
- (f) obaveze podnošenja izveštaja od strane davalaca anuiteta;
- (g) procedure koje treba slediti u cilju bezbednog držanja sredstava kad davalac anuitetskog osiguranja nije u stanju da ispuni svoje obaveze prema ovome Zakonu;
- (h) metod i vreme davanja isplata članovima fonda uključujući lica koja žive u inostranstvu;
- (i) posledice smrti člana fonda i neobaveštavanja osiguravajućeg društva o smrti; i
- (j) druga pitanja koja CBK smatra odgovarajućim.

12.8 Like koje permanentno emigrira iz Republike Kosova ima pravo da povрати jedinice sa njegovog/njenog individualnog racuna u vrednosti koja je određena kada su jedinice u TKPŠ zadnji put procenjene. CBK će izdati pravila koja će navesti potrebne dokaze da se utemelji da je osoba permanentno emigrirala.

POGLAVLJE IV DOPUNSKI PENZISKI FONDOVI POSLODAVACA

Član 13 Ovlašćenja i odgovornosti CBK

13.1. Od CBK se traži da:

- (a) izdaje licence za dopunske penziskih fondove poslodavaca («penzioni fondovi») i da te fondove nadzire;
- (b) suspenduje i ukida licence za penziskih fondove;
- (c) vrši revizije godišnjih izveštaja penziskih fondova;
- (d) donosi pravila u skladu sa zahtevima ovog zakona;
- (e) održava registre podnesaka primljenih od strane penziskih fondova;

- (f) priprema godišnji izveštaj o statusu penzionih fondova na Kosovu;
- (g) imenuje specijalne rukovodioce penziskih fondova koji se ukidaju; i
- (h) obavlja bilo koje druge poslove koji su naznačeni kao odgovornosti CBK u ovom zakonu.

13.2. CBK ima ovlašćenje da:

- (a) razmotriti podatke penzijskih fondova, menadžera njihovih sredstava i održavaoc sredstava radi utvrđivanja tačnosti godišnjih izveštaja;
- (b) vrši reviziju dokumentacije penziskih fondova i poslodavaca da bi potvrdila tačnost isplata doprinosa u ime službenika;
- (c) naimenuje nezavisne revizore ili druge davaoce profesionalnih usluga za sprovođenje inspekcija, statističkih procena, ili pregled računa, knjiga, dokumenata i ostale evidencije dopunskih penziskih fondova i individualnih penziskih fondova;
- (d) okončava penziske fondove u skladu sa zahtevima ovog zakona; i
- (e) predloži godišnji budžet za svoje aktivnosti.

13.3. Penzioni fondovi i davaoci penzija podnose CBK-u revidirane godišnje izvode aktive i pasive, prihoda i rashoda, koje je revidirala nezavisna računovodstvena firma koju je odobrila CBK i potpisao ovlašćeni javni računovođa prema međunarodnim računovodstvenim standardima ili prema drugim standardima koje može da usvoji CBK. CBK može da naloži da revizor ili druga lica koja pružaju profesionalne usluge sprovedu dodatne revizije.

Član 14

Dopunski penzioni fondovi poslodavaca

14.1. Poslodavci mogu da obezbeđuju dopunske penzije poslodavaca osnivanjem dopunskih penziskih fondova poslodavaca ("pension fondovi"). Pension fondovi su neprofitna pravna lica osnovana u obliku fonda za upravljanje penziskih sredstvima. Pension fond biva osnovan osnivačkim aktom koji potpisuje najviši upravni organ poslodav(a)ca osnivajući time penziski fond prema ovome Zakonu. Minimalna sadržina osnivačkog akta o osnivanju penziskog fonda određena je propisima koje donosi CBK. CBK odobrava sadržinu svakog osnivačkog akta. Penziska sredstva penziskog fonda nastaju od doprinosa od strane ili u ime članova penziskog fonda i investiranja tih doprinosa.

14.2. Registrovani naziv svakog penzionog fonda sadrži reči «penzioni fond». Samo penziskih fondovi osnovani u skladu sa ovom Zakonom imaju pravo da u svom nazivu upotrebe reči « penziski fond». Jedini cilj aktivnosti penziskih fondova mora da bude obezbeđivanje penzija kako je određeno ovom Zakonom i aktivnosti koje su u neposrednoj vezi s tom glavnom aktivnošću.

14.3. Odbor direktora upravlja svakim penziskim fondom. Svi članovi odbora direktora penziskog fonda su poverenici penziskog fonda i potpisuju izjavu u tom smislu kad budu naimenovani za članove odbora direktora penziskog fonda. Odbor direktora zastupa fond u odnosu na treća lica, uključujući nadležne sudove. Penzioni fond mora stalno da čuva, u vidu arhive, sva dokumenta i druge spise u vezi sa penziskim fondom.

14.4. Broj direktora odbora određen je osnivačkim aktom, ali ne sme da bude manji od tri (3) ni veći od petnaest (15). Imena direktora prvog odbora direktora penzionog fonda navode se u osnivačkom aktu. Osnivački akt penzionog fonda određuje trajanje mandata članova odbora, postupke za njihov izbor ili naimenovanje, i osnove za njihovo smenjivanje. Najmanje jedna trećina članova odbora direktora mora da ima diplomu iz oblasti administracije, poslovanja, finansija, ekonomije ili prava, ili profesionalno radno iskustvo u oblasti finansijskih usluga. Član odbora direktora ne može da bude lice koje je član rukovodećeg organa:

(a) bilo kojeg upravnika sredstava ili otvorenog investicionog fonda koji upravlja sredstvima fonda;

(b) staratelja koji čuva sredstva penzionog fonda;

(c) aktuari, revizor, knjigovođa ili pravni predstavnik fonda; i

(d) bilo kojeg lica povezanog sa licima navedenim u stavovima (a) i (b).Zabrane pomenute u ovom Članu važe i za lica koja su u odnosu zaposlenog, agencije, komisije, ili u nekom drugom odnosu slične prirode pri bilo kojem od navedenih lica.

14.5. Penzioni fond ne može da isplaćuje naknadu odboru direktora, ili poslodavcu koji ga je osnovao, ili bilo kojem povezanom licu. Penzioni fond može da isplati naknadu odboru direktora za njihove opravdane i stvarne troškove nastale prilikom vršenja njihovih dužnosti administracije i upravljanja i prisustvovanja sastancima odbora direktora.

14.6. Odbor direktora penzionog fonda usvaja statut penzionog fonda. Statut penzionog fonda utvrđuje uslove za davanje doprinosa i podnošenje prijava za isplaćivanje beneficija kao i postupke za održavanje sastanaka. Odbor direktora penzionog fonda sastaje se prema potrebi zbog poslova u vezi s penzionim fondom, ali ne manje od jednom svakih šest (6) meseci.

14.7. Poslodavci, zaposleni, ili obe strane, mogu da daju doprinose penzionom fondu. Učešće u penzionom fondu ne sme da bude ograničeno na određene pojedince, nego

mora da bude ponuđeno svim zaposlenim tog poslodavca ili svim zaposlenim koji pripadaju određenoj profesionalnoj kategoriji, kako je dalje određeno propisima koje donosi CBK. Učešće u penziji ne sme da bude ograničeno samo na zaposlene u upravnim strukturama poslodavca, kako je dalje utvrđeno propisima koje donosi CBK. U okviru bilo koje profesionalne kategorije, svi zaposleni ili članovi sindikata ili radnih organizacija moraju da učestvuju na jednakoj i jedinstvenoj osnovi. Statut takođe mora da definiše uslove i postupak za indeksiranje penzija, ukoliko toga ima. Takvi uslovi i postupci za doprinose i beneficije mogu da budu menjani i dopunjavani samo tako da ne važe retroaktivno, pod uslovom da svaka takva promena dovodi do povećanja beneficija ili održavanja njihove konstantne vrednosti. Dodatni zahtevi u vezi sa statutom opisuju se u propisima koje donosi CBK.

14.8. Stečeno pravo člana penzionog fonda na penzijsku beneficiju je svojina člana pod povereničkom upravom penzionog fonda. Ovo imovinsko pravo ograničeno je tako da pravo na primanje ili korišćenje imovine nastaje samo u vreme dostizanja životnog doba za penzionisanje, nastupanja smrti ili invalidnosti člana fonda, kako je predviđeno ovom ili drugim uredbama.

14.9. U fondu penzija sa utvrđenim doprinosima stečena prava člana fonda ili korisnika predstavljaju iznos penzionih sredstava na individualnom računu. Odbor direktora penzionog fonda odgovoran je za vođenje evidencije u kojoj se odražavaju doprinosi penzionim sredstvima i prihod od investiranja penzionih sredstava na individualnim računima članova fonda.

14.10. U fondu penzija sa utvrđenim beneficijama stečena prava člana fonda utvrđuju se statutom penzionog fonda, i mogu da budu iskazana u godinama radnog staža. Međutim, ni u kojim slučajevima ne traži se više od pet (5) godina stečenog radnog staža za dobijanje stečenog prava na beneficiju.

14.11. Od fonda penzija sa utvrđenim beneficijama traži se da redovno dobija statističku procenu. Penzioni fondovi sa hiljadu (1.000) ili manje članova fonda mogu da dobiju jednu statističku procenu svakih pet (5) godina. Penzioni fondovi sa više od hiljadu (1.000) članova moraju da dobijaju statističku procenu jednom godišnje. CBK donosi propise kojima se utvrđuju uslovi za sprovođenje statističke procene. Statistička procena mora da obuhvati raspored finansiranja kojim se prikazuje buduće finansiranje svih stečenih prava i stečenog radnog staža članova penzionog fonda u periodu od najmanje dvadeset (20) godina. Statistička procena ukazuje na traženi godišnji doprinos poslodavca. CBK donosi propise o standardima statističkog procenjivanja koji se primenjuju u pripremanju tih godišnjih statističkih procena.

14.12. Fond penzija sa utvrđenim beneficijama isplaćuje penzije u skladu sa svojim statutom, ali ni u kom slučaju isplata beneficija ne sme da počne pre nego što nastupi životno doba za penzionisanje ili nesposobnost. Fond penzija sa utvrđenim beneficijama može da predvidi isplatu beneficija preživelim korisnicima.

14.13. Fond penzija sa utvrđenim beneficijama obezbeđuje isplatu beneficija u obliku anuiteta u skladu sa odredbama ovog Zakona koje se odnose na štedne penzije ili isplatu na rate ili jednokratnu isplatu, prema izboru člana fonda.

Član 15

Odobranje i regulisanje dopunskih penzija poslodavaca

15.1. Svaki penzioni fond funkcioniše na osnovu dozvole CBK. Nijedna penzija ne sme da bude isplaćena, oglašena ili obećana od strane bilo kojeg fizičkog lica ili pravnog lica osim ako je reč o penzionom fondu ovlašćenom shodno ovome Zakonu.

15.2. Dozvola se daje na osnovu podnetog zahteva penzionog fonda koji se podnosi uz sledeća dokumenta:

- (a) osnivački akt kojim se uspostavlja penzioni fond;
- (b) statut penzionog fonda koji određuje detalje o isplati doprinosa i beneficija i kategorije obuhvaćenih zaposlenih službenika;
- (c) predloženi sporazum sa starateljem;
- (d) spisak potpisnika osnivačkog akta zajedno sa informacijama o tome da li su to povezana lica i o prirodi njihovih veza;
- (e) obrasce penzionog fonda za potrebe članova i korisnika fonda;
- (f) izjave članova odbora direktora da se slažu da vrše ove funkcije kao poverenici i da ispunjavaju sve zahteve utvrđene ovom Zakonom; i
- (g) druga dokumenta predviđena propisima ili zahteva CBK.

15.3. CBK treba da zahteva podnošenje takvih dodatnih dokumenata i informacija koje traži najkasnije devedeset (90) dana od prijema zahteva za dobijanje dozvole za penzioni fond. CBK može, ukoliko smatra da je to potrebno, da istraži sva pitanja u vezi sa zahtevom penzionog fonda za dobijanje dozvole. CBK razmatra zahtev penzionog fonda za dobijanje dozvole koji je sačinjen u skladu sa prethodnim stavovima i, u roku od devedeset (90) dana od prijema poslednje grupe dokumenata i informacija dobijenih u skladu sa ovim Zakonom, ili odobrava dozvolu, pod uslovima koje može da nametne, ili odbija zahtev.

15.4. CBK odbija izdavanje dozvole ukoliko utvrdi da:

- (a) zahtev nije usaglašen sa zahtevima ovog Zakona ili sa zahtevima drugih važećih uredaba ili propisa;

(b) izgleda verovatno da rad i organizacija predloženog penzionog fonda ne bi bili u skladu sa ovom Zakonom ili drugim važećim zakonama ili propisima;

(c) bilo koji od podnetih dokumenata koji je predat uz zahtev sadrži ili ne sadrži odredbe, čime ugrožava interese članova ili korisnika fonda ili ne štiti adekvatno njihove interese; ili

(d) izgleda verovatno da aktivnosti penzionog fonda ne bi bile izvršene u skladu sa stabilnim i mudrim praksama upravljanja penzionim fondom.

15.5. Ukoliko odbije zahtev penzionog fonda za dobijanje dozvole, CBK u pisanom obliku obaveštava odbor direktora o razlozima odbijanja. Žalba protiv odbijanja davanja dozvole penzionom fondu može da bude podneta nadležnom sudu.

15.6. Kad bude dobijena dozvola, penzioni fond može da sprovede sporazum koji je sklopljen sa starateljem ili bilo kojim upravnikom sredstava ili otvorenim investicionim fondom i počne da prima doprinose.

15.7. CBK donese pravilnike koji obuhvataju, ali nisu ograničeni na:

(a) sadržaj osnivačkih akata, statuta i dokumenata koji utvrđuju isplaćivanje doprinosa i beneficija penzionog fonda;

(b) statističke procene fondova penzija sa utvrđenim beneficijama i obračun doprinosa poslodavaca fondovima penzija sa utvrđenim beneficijama;

(c) standarde i postupke vođenja evidencije za individualnim računima;

(d) tražene godišnje izveštaje za penzione fondove; i

(e) druga pitanja neophodna za zaštitu prava članova i korisnika fondova.

Član 16

Investicije iz dopunskih penzionih fondova poslodavaca

16.1. Penzioni fond rešenjem svog odbora direktora koji deluje prema stručnom savetu usvaja izjavu o principima investiranja.

16.2. Nijedan deo fondova iz fonda dopunske penzije poslodavaca nece biti investiran u bilo koje hartije od vrednosti izdate od poslodavca doprinosioca ili strane koja je povezana sa poslodavcem ili se nece podignuti kredit ili izdati garancija u ime poslodavca doprinosioca ili strane koja je povezana sa poslodavcem.

16.3. Osim stava 16.2 ovog člana CBK može izdati pravila koja određuju klase sredstava u koja se fondovi mogu investirati i uključujući maksimalnu izloženost ka

svakoj klasi sredstava i maksimalnu izloženost ka jednom emiteru ili grupi povezanih emitera u svakoj klasi sredstava.

16.4. Penzioni fond rešenjem svog odbora direktora bira jednog ili više upravnika sredstava ili otvorenih investicionih fondova da upravljaju delom ili celinom sredstava penzionog fonda, na osnovu sporazuma sa penzionim fondom i u skladu sa izjavom o principima investiranja penzionog fonda.

16.5. Kvalifikacije upravnika sredstava i otvorenih investicionih fondova i njihove odgovornosti, kao i investiranje penzionih sredstava, moraju da ispunjavaju sve zahteve za upravnike sredstava i otvorene investicione fondove za investiranje penzionih sredstava štednih penzija utvrđenih ovom Zakonom, sa izuzetkom zahteva za objavljivanje tendera za izbor upravnika sredstava ili otvorenog investicionog fonda. CBK donosi dopunske propise u vezi sa upravicima sredstava i otvorenim investicionim fondovima, uključujući postupak za dobijanje dozvole za upravljanje imovinom.

16.6. Upravnik sredstava ili otvoreni investicioni fond ne odgovara članovima ili korisnicima fonda za obaveze penzionog fonda ili poslodavca.

Član 17

Čuvanje dopunskih penzionih fondova poslodavaca

17.1. Penzioni fond rešenjem svog odbora direktora bira staratelja penzionih sredstava koja je investirao upravnik sredstava. Kada je reč o sredstvima investiranim putem otvorenog investicionog fonda, odbor penzionog fonda mora da razmotri adekvatnost aranžmana čuvanja i utvrdi da su oni odgovarajući za čuvanje penzionih sredstava.

17.2. Čuvanje penzionih sredstava i staratelj penzionih sredstava moraju da ispune sve uslove za čuvanje penzionih sredstava štednih penzija koji su utvrđeni ovom Zakonom, sa izuzetkom zahteva za objavljivanje tendera za izbor staratelja. Penziona sredstva moraju da budu držana na posebnim računima odvojenim od sredstava poslodavca, sredstava staratelja, sredstava Kosovskog penzionog štednog fonda i bilo kojih drugih sredstava. CBK donosi dodatne propise u vezi sa starateljima, uključujući postupak za dobijanje dozvole za čuvanje.

17.3. Staratelj nije odgovoran članovima ili korisnicima fonda za obaveze penzionog fonda ili poslodavca.

Član 18

Prenos iz dopunskog penzionog fonda poslodavca

18.1. Svi penzioni fondovi moraju da obezbede prenos uplata u skladu sa ovim članom.

18.2. Član dopunskog penzionog fonda poslodavca osnovanog u skladu sa ovom Zakonom, ili prethodno osnovanog na Kosovu, ili osnovanog van Kosova, može da prenese penziona sredstva koja predstavljaju njegova ili njena stečena prava nakon završetka radnog odnosa kod poslodavca, ili likvidacije ili stečaja poslodavca, ili likvidacije ili suspenzije tog penzionog fonda, shodno propisima o penzijama koje izdaje CBK.

18.3. Ukoliko član fonda želi da prenese svoju penziju, on ili ona je dužan/a da u pisanom obliku obavesti penzioni fond koji vrši prenos da se on ili ona slaže da bude član penzionog fonda u koji prenosi penziju (ili da kupi dopunsku individualnu penziju od davaoca penzije) i da preda primerak tog dokumenta penzionom fondu koji vrši prenos.

18.4. Učešće u penzionom fondu prenosioca prestaje deset (10) dana nakon prijema obaveštenja sačinjenog u skladu sa ovim članom. Istog dana biva izvršen prenos uplata iz penzionog fonda prenosioca u penzioni fond primaoca ili davaoca penzije. Kad je reč o fondovima penzija sa utvrđenim doprinosima, preneti uplata predstavlja iznos na individualnom računu člana fonda koji je postojao na dan prethodne procene. Kada je reč o fondovima penzija sa utvrđenim beneficijama, preneti uplata obračunava se u skladu sa propisima koje izdaje CBK. Penzioni fond koji vrši prenos obaveštava penzioni fond primaoca, ili davaoca penzije, o doprinosima od strane ili u ime člana fonda, ili onima koji su dati u ime učesnika, i o bilo kojim prenetim uplatama primljenim u vezi s tim članom fonda.

18.5. Kosovski penzioni štedni fond može da bude penzioni fond primalac ali ne može da bude penzioni fond koji vrši transfer.

18.6. CBK izdaje propise koji određuju:

- (a) postupak za upisivanje u prijemni penzioni fond ili kod davaoca penzija koji obezbeđuju dopunsku individualnu penziju; i
- (b) postupak kojim član fonda obaveštava penzioni fond koji vrši transfer o činjenici da će on ili ona da prenese svoja stečena prava.

Član 19

Ukidanje dopunskog penzionog fonda poslodavca

19.1. CBK može da ukine dozvolu penzionog fonda ukoliko utvrdi da postoje ozbiljna ili konstantna kršenja ovog Zakona, ili, ako se uzme u obzir investicioni učinak penzionog fonda, ili ako je to na bilo koji drugi način u interesu članova i korisnika.

19.2. Pre ukidanja dozvole shodno prethodnom stavu, CBK najmanje trideset (30) dana unapred daje odboru direktora penzionog fonda obaveštenje u pisanom obliku o svojoj nameri, navodeći svoje razloge, osim ukoliko smatra da davanje takvog obaveštenja može da prejudicira interese članova i korisnika fonda. U trenutku kad daje takvo

obaveštenje, CBK može i da suspenduje dozvolu ili da zamrzne penziona sredstva kojima upravlja penzioni fond pružanjem odgovarajućeg obaveštenja staratelju. Ukoliko CBK da takvo obaveštenje, odbor direktora penzionog fonda ima trideset (30) dana da odgovori u pisanom obliku i da, ukoliko je to odgovarajuće, predloži plan za ispravljanje kršenja ovog Zakona ili drugih problema.

19.3. Ukoliko CBK ne primi odgovor penzionog fonda u roku od trideset (30) dana ili ukoliko nije zadovoljna odgovorom ili predloženim planom, može da ukine prethodno izdate dozvole ili da suspendiju dozvole promeni u ukidanje dozvole. Odbor direktora penzionog fonda može da uloži žalbu nadležnom sudu protiv odluke CBK o suspendiji ili ukidanju dozvole.

19.4. Odbor direktora penzionog fonda može da započne ukidanje fonda time što devedeset (90) dana unapred u pisanom obliku obaveštava svakog člana i CBK. Odmah nakon obaveštavanja, odbor direktora penzionog fonda priprema procenu penzijskih sredstava i preduzima odgovarajuće korake za zaštitu interesa članova i korisnika fonda.

19.5. Ukoliko CBK suspenduje dozvolu penzionog fonda, primenjuju se sledeći postupci:

- (a) od dana suspendije, nikakvi dalji doprinosi ne mogu da budu primani; i
- (b) ukoliko u roku od trideset (30) dana penzioni fond ne ispravi kršenja koja su dovela do supenzije, dozvola penzionog fonda biva ukinuta.

19.6. Ukoliko CBK opoziva dozvolu penzionog fonda, primenjuju se sledeći postupci:

- (a) od dana ukidanja, nikakvi dalji doprinosi ne mogu da budu primani;
- (b) CBK obaveštava staratelja penzionog fonda o zamrzavanju penzionih sredstava;
- (c) CBK naimenuje odgovarajuće kvalifikovanog specijalnog upravnika koji nije lice povezano sa poslodavcem koji daje doprinos penzionom fondu niti sa bilo kojim članom odbora direktora penzionog fonda, niti je zaposlen pri penzionom fondu, da deluje u svojstvu specijalnog upravnika penzionog fonda. Zahtevi za specijalnog upravnika i postupci koji treba da budu primenjeni prilikom izbora specijalnog upravnika i dodeljivanja naknade specijalnom upravniku bivaju utvrđeni propisima koje donosi CBK. Specijalni upravnik je poverenik penzionog fonda;
- (d) u roku od devedeset (90) dana od postavljenja, specijalni upravnik priprema procenu sredstava penzionog fonda, uključujući i potraživanja trećih strana kao i obaveze penzionog fonda zajedno sa preliminarnim obračunima i predaje kopije svakom članu i CBK;

(e) specijalni upravnik vodi sva legitimna potraživanja u ime penzionog fonda. Naročito, specijalni upravnik vodi potraživanja u odnosu na poslodavca u skladu sa ovom Zakonom;

(f) specijalni upravnik svakih stoosamdeset (180) dana podnosi izveštaje članovima i CBK o napredovanju likvidacije;

(g) ukoliko na osnovu obračuna ima dovoljno tekućih sredstava da u celosti budu isplaćena sva dugovanja prema članovima fonda, može da im bude data mogućnost da odmah prenesu svoje račune kod drugog davaoca penzija koji u skladu sa ovom Zakonom ima dozvolu da obezbeđuje dopunske individualne penzije;

(h) specijalni upravnik podnosi predlog za potpunu likvidaciju najkasnije godinu dana od svog naimenovanja. Predlog za likvidaciju predviđa način raspolaganja penzionim sredstvima, kompletno obrazloženje predložene raspodele, i vremenski raspored za takvu raspodelu. Predlog za likvidaciju mora da bude razmotren od strane Odeljenja i usvojen ili odbijen u roku od trideset (30) dana. U slučaju da predlog za likvidaciju bude odbijen specijalni upravnik predlaže alternativni predlog u roku od devedeset (90) dana. Svaki član fonda i CBK moraju da budu pisanim putem obavešteni o predloženoj raspodeli, uz davanje roka od trideset (30) dana za postavljanje pitanja i primedbi;

(i) privremena raspodela može da bude izvršena primenom istog postupka. Nijedna raspodela ne sme da bude izvršena bez prethodnog odobrenja CBK;

(j) do obavljanja bilo kojeg transfera ili likvidacije penzijskih sredstava specijalni upravnik upravlja sredstvima i može da zadrži ili da razreši postojećeg upravnika sredstava ili staratelja, ili da postavi nove ljude na njihova mesta;

(k) razumni honorari i troškovi specijalnog upravnika, pod uslovom da ih prethodno odobri CBK, isplaćuju se iz sredstava penzionog fonda;

(l) ukoliko predlog za likvidaciju bude usvojen, specijalni upravnik započinje likvidaciju penzionog fonda i daje potvrdu CBK o tome kada je on/ona izvršio/la konačnu raspodelu svih sredstava; i

(m) raspodela penzijskih sredstava sastoji se od korišćenja penzijskih sredstava za kupovinu dopunskih individualnih penzija odobrenih u skladu sa ovom Zakonom.

19.7. Ukoliko Odbor direktora penzionog fonda odluči da ukine penzioni fond biće primenjeni sledeći postupci:

(a) odbor direktora penzionog fonda priprema obračun penzionog fonda, prikazujući svu aktivu i pasivu, u roku od devedeset (90) dana od prijema obaveštenja o ukidanju. Obračun mora da bude dostavljen CBK i stavljen na raspolaganje svim članovima fonda.

(b) ukoliko prema obračunu ima dovoljno likvidnih sredstava da u celosti budu isplaćena sva stečena prava članovima fonda, može da im bude data mogućnost da odmah prenesu svoje račune nekom ovlašćenom penzionom fondu. Ukoliko nema dovoljno likvidnih sredstava za potpunu isplatu svih stečenih prava članova fonda, Odbor direktora penzionog fonda, pored podnošenja obračuna, podnosi predlog za likvidaciju koji treba da odobri CBK. Predlog mora da bude dostupan svim članovima fonda;

(c) ovaj predlog za likvidaciju obuhvata detaljne informacije o svim naporima na prikupljanju doprinosa od poslodavca shodno ovom zakonu;

(d) odbor direktora penzionog fonda, osim ako CBK to smatra neodgovarajućim, nastavlja da obavlja svoje dužnosti upravljanja penzionim fondom prema postupku utvrđenom propisima CBK. Ovaj proces traje do završetka likvidacije ili do prenosa aktive i pasive u drugi penzioni fond; i

(e) CBK može da odbije predlog Odbora direktora penzionog fonda za likvidaciju i u takvim slučajevima može da utvrdi da je potrebno da bude postavljen specijalni upravnik shodno odredbama ovog zakona.

19.8. Specijalni upravnik ili Odbor direktora penzionog fonda može, na osnovu prethodnog odobrenja CBK, da prenese aktivu i pasivu penzionog fonda drugom davaocu penzija koji u skladu sa ovom Zakonom ima dozvolu da kupuje dopunske individualne penzije. Pre preduzimanja ove mere, članovi fonda moraju da budu obavješteni pisanim putem trideset (30) dana unapred.

19.9. Penzijska sredstva bilo kojeg penzionog fonda ne mogu da budu vraćena poslodavcu koji je osnovao taj penzioni fond.

19.10. Nijedna odredba ovog zakona ne isključuje pravo člana fonda da potražuje obeštećenje od specijalnog upravnika, Odbora direktora penzionog fonda, upravnika sredstava, staratelja, bilo kojeg poverenika, ili bilo kojeg lica povezanog sa tim licima.

19.11. CBK može da donese pravilnike o daljoj primeni odredaba ovog člana.

POGLAVLJE V DOPUNSKE INDIVIDUALNE PENZIJE

Član 20 Ovlašćenja i odgovornosti CBK

20.1. Od CBK se zahteva da:

- (a) izda dozvolu i nadzire dopunske individualne penzije koje obezbeđuju finansijske institucije, banke i osiguravajuća društva (u daljem tekstu pod zajedničkim nazivom “davaoci penzija”) na Kosovu;
- (b) suspenduje i opoziva dozvole za dopunske individualne penzije;
- (c) revidira godišnje izveštaje davalaca dopunskih individualnih penzija;
- (d) donosi propise u skladu sa zahtevima ovog zakona;
- (e) vodi dokumentaciju o podnescima dobijenim od davaoca dopunskih individualnih penzija;
- (f) priprema godišnji izveštaj o statusu dopunskih individualnih penzija na Kosovu;
- (g) imenuje specijalnog upravnika za davaoce dopunskih individualnih penzija koje su ukinute u skladu sa ovom zakonom; i
- (h) se bavi bilo kojim drugim pitanjem koje je prema ovom zakonu u njenoj odgovornosti.

20.2. CBK ima ovlašćenja da:

- (a) revidira dokumentaciju davalaca dopunskih individualnih penzija da bi potvrdila tačnost godišnjih izveštaja;
- (b) odlučuje o potrebi ukidanja dopunskih individualnih penzija u skladu sa zahtevima ovog zakona; i
- (c) predlaže godišnji budžet za svoje aktivnosti.

Član 21

Oblici dopunskih individualnih penzija

21.1. Fizičko lice može da ustanovi dodatnu individualnu penziju sklapanjem ugovora sa licenciranom bankom, otvorenim investicionim fondom ili drugom finansijskom institucijom za upravljanje fondom penzija na osnovu doprionosa ili sklapanjem ugovora sa licenciranim osiguravajućim društvom za Penzije sa utvrđenim beneficijama.. Svi davaoci penzija, kao što su finansijske institucije, otvoreni investicioni fondovi, banke i osiguravajuća društva koji nude dopunske individualne penzije su poverenici članova fonda koji stižu penzije.

21.2. Finansijske institucije koje nude dopunske individualne penzije moraju da opišu te penzije u Penzijskim pravilima. Penzijska pravila koja sadrže uslove i postupke za

doprinosi i beneficije mogu da budu izmenjena i dopunjena samo tako da se odnose na budući period, pri čemu bilo koja takva promena mora da za posledicu ima povećane ili nepromenjene beneficije. Dodatni zahtevi u vezi sa Penzijskim pravilima biće opisana u pravilima koja će da donese CBK.

21.3. Ako je penziju sa utvrđenim doprinosima ustanovila banka, otvoreni investicioni fond ili druga finansijska institucija u cilju davanja penzija sa utvrđenim doprinosima fizičkim licima, ta banka ili finansijska institucija ne može da odbije učešće bilo kom licu koje ima između osamnaest (18) godina i godina kada stiče pravo na primanje penzije sve dok to lice pristaje da uplaćuje minimalan nivo doprinosa i naknada koje je utvrdila ta institucija. Finansijska institucija, otvoreni investicioni fond ili banka koja daje penzije su slobodni u utvrđivanju minimalnog nivoa doprinosa koji se zahteva od člana fonda, pri čemu taj minimum podjednako važi i za sve buduće Članove fonda.

21.4. Finansijska institucija, otvoreni investicioni fond ili banka koja daje penzije sa utvrđenim doprinosima fizičkim licima mora da otvori individualne račune za sve članove fonda.

21.5. Iznos na individualnom računu člana fonda odmah postaje stečeno pravo člana fonda ili korisnika koje ne može da bude izgubljeno. Stečeno pravo na individualni račun je vlasništvo člana fonda pod upravom fonda. Ovo imovinsko pravo je ograničeno, tako da pravo sticanja i korišćenja imovine stupa na snagu jedino kad nastupi starosno doba za penziju ili smrt (ili invalidnost, kako bi moglo da bude predviđeno narednim zakonima) člana fonda, kako je utvrđeno ovom Zakonom.

21.6. Član fonda može u bilo kom trenutku da smanji, suspenduje ili ukine svoje doprinose na penziju sa utvrđenim doprinosima koju obezbeđuje banka, otvoreni investicioni fond ili finansijska institucija. Banka, otvoreni investicioni fond ili finansijska institucija mogu da utvrde kaznu ili taksu za takav postupak u svojim propisima o penzijama. O takvoj kazni ili taksi član fonda mora da bude obavešten u pisanoj formi pre primanja bilo kakvih doprinosa. CBK može da donese propise koji se odnose na novčane naknade u slučaju smanjenja, suspenzije ili ukidanje doprinosa.

21.7. Ovlašćena osiguravajuća društva mogu da obezbeđuju penzije sa utvrđenim beneficijama članovima fonda u skladu sa ovom Zakonom i ostalim propisima koji važe za osiguravajuća društva uopšte. Dopunske individualne penzije koje obezbeđuju osiguravajuća društva moraju da imaju propise o penzijama kojima se utvrđuju uslovi i načini sticanja penzija kao i bilo koje novčane naknade ili kazne za ukidanje doprinosa.

21.8. Davaoci penzija mogu da deluju u svojstvu upravnika sredstava ili staratelja za dopunske individualne penzije koje nude ako ispune zahteve utvrđene za upravnika sredstava ili staratelja na osnovu ovog Zakona i ako je takvo delovanje u skladu sa njihovim drugim ovlašćenim delovanjem. U protivnom, oni moraju da obezbede posebnog upravnika sredstava i staratelja dopunskih individualnih penzija. CBK može da donese propise koji bliže određuju ovakve uslove.

21.9. Penzijska sredstva moraju da budu držana na zasebnim računima odvojeno od sredstava banke, osiguravajućeg društva ili finansijske institucije koja ustanovljava penziju. Penzijska sredstva moraju da budu držana na zasebnim računima odvojeno od sredstava upravnika sredstava, staratelja, Kosovskog penzionog štednog fonda ili drugih sredstava.

21.10. CBK može izdati pravila koja određuju klase sredstava u koja se fondovi mogu investirati I uključujući maksimalnu izloženost ka svakoj klasi sredstava I maksimalnu izloženost ka jednom emiteru ili grupi povezanih emitera u svakoj klasi sredstava

Član 22

Odobranje i regulisanje dopunskih individualnih penzija

22.1. Pružilac penzija mogu da ponudi dopunske individualne penzije samo na osnovu dozvole CBK. Nijedna penzija ne može da bude isplaćivana, oglašavana ili obećavana od strane bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica ukoliko nije odobrena shodno ovome Zakonu.

22.2. Dozvola se dobija na osnovu zahteva kojeg podnosi potencijalni davalac penzija, zajedno sa sledećom dokumentacijom:

- (a) Osnivačkim aktom kojim je uspostavljeno pravni subjekat koje obezbeđuje penzije;
- (b) propisima o penzijama u kojima su navedeni detaljni podaci o uplati doprinosa i beneficija i propisima o ukidanju ili prevremenom poništenju, ako postoje;
- (c) predloženim sporazumima sa starateljem ili upravnikom sredstava, ako postoje;
- (d) spiskom potpisnika Osnivačkog akta, uključujući informacije o tome da li su oni povezana lica i o prirodi njihove povezanosti;
- (e) obrascima za penzije za potrebe članova fonda i korisnika;
- (f) izjavama članova upravnog organa davaoca penzija da su saglasni da deluju u svojstvu poverenika i ispune bilo koji od zahteva propisanih ovom zakonom; i
- (g) ostalim dokumentima koja se zahtevaju na osnovu propisa donese CBK.

22.3. CBK može najkasnije devedeset (90) dana od primanja zahteva za dobijanje dozvole za dopunsku individualnu penziju da zatraži podnošenje dodatnih dokumenata i informacija koje ona navede. CBK može, ako to smatra neophodnim, da ispita bilo koja pitanja koja se odnose na zahtev za dobijanje dozvole. CBK razmatra zahteve davalaca penzija za dobijanje dozvole podnetih u skladu sa prethodnim stavovima, i u roku od devedeset (90) dana od prijema poslednjeg kompleta dokumenata i informacija dobijenih

u skladu sa ovom Zakonom odobrava dozvolu, pod uslovima i načinima koje može da nametne, ili odbija zahtev u pisanoj izjavi.

22.4. CBK odbija da odobri zahtev za dobijanje dozvole ako utvrdi da:

- (a) zahtev ne ispunjava uslove ove ili drugih važećih uredbi ili propisa;
- (b) izgleda verovatno da poslovanje i organizacija predložene dopunske individualne penzije ne bi bili u skladu sa ovom ili drugim važećim uredbama i propisima;
- (c) bilo koji od dokumenata podnetih uz zahtev sadrži izvesne odredbe ili ne sadrži izvesne odredbe, što za posledicu ima ugrožavanje interesa članova fonda ili korisnika ili neodgovarajuću zaštitu njihovih interesa; ili
- (d) izgleda verovatno da poslovanje davaoca penzija ne bi bilo obavljano u skladu sa zdravim i mudrim praksama u oblasti penzija i upravljanja sredstvima.

22.5. Ukoliko CBK odbije zahtev za dobijanje dozvole za dopunsku individualnu penziju, ona pisanim putem obaveštava rukovodeći organ lica koje je podnelo zahtev i navodi razloge za odbijanje. Zbog odbijanja zahteva za davanje dozvole za dopunsku individualnu penziju može da bude uložena žalba nadležnom sudu.

22.6. Kada dozvola bude dobijena, davalac dopunske individualne penzije može da sprovede sporazum sa starateljem i bilo kojim upravnikom sredstava i nakon toga može da počne da prihvata doprinose.

22.7. CBK donosi propise koji uključuju ali nisu ograničena na:

- (a) sadržaj osnivačkih aktova, propisa i dokumenata u vezi sa penzijama, kojima se utvrđuju uplate doprinosa i beneficija na dopunske individualne penzije;
- (b) statističke procene penzija sa utvrđenim beneficijama i izračunavanje doprinosa na penzije sa utvrđenim beneficijama;
- (c) standarde i postupke vođenja dokumentacije o individualnim računima;
- (d) tražene godišnje izveštaje davalaca dopunskih individualnih penzija; i
- (e) ostala pitanja od značaja za zaštitu prava članova fonda i korisnika.

Član 23

Prenos dopunske individualne penzije

23.1. Svi davaoči dopunskih individualnih penzija moraju da obezbede prenos uplata u skladu sa ovim Članom.

23.2. Član fonda za dopunsku individualnu penziju koja je ustanovljena u skladu sa ovom Zakonom ili je prethodno ustanovljena na Kosovu ili je ustanovljena van Kosova može da prenese penziona sredstva koja predstavljaju njegovo/njeno pravo u slučaju gubitka dozvole, likvidacije ili stečaja davaoca dopunske individualne penzije, zavisno od propisa o penzijama koje donosi CBK.

23.3. Ukoliko član fonda želi da prenese svoju penziju, on/ona je dužan/a da pisanim putem obavesti instituciju koja vrši prenos da se on/ona slaže da kupi fond za dopunsku individualnu penziju od drugog davaoca penzija i da obezbedi primerak tog dokumenta instituciji prenosiocu.

23.4. Učešće kod prenosioca davaoca penzije završava se deset (10) dana od prijema ispravno sastavljenog obaveštenja u skladu sa ovim Članom. Na taj dan biva izvršen prenos uplate između davaoca penzije koji je prenosilac i davaoca penzije koji je primalac. Kad je reč o penzijama sa utvrđenim doprinosima, preneti uplata čini iznos na individualnom računu člana fonda na dan kad je izvršena prethodna procena. Kad je reč o fondovima penzija sa utvrđenim beneficijama, preneti iznos se obračunava u skladu sa propisima koje donosi CBK. Davaoca penzija koji je prenosilac obaveštava davaoca penzija koji je primalac o doprinosima koji su dati od strane člana fonda ili u njegovo ime, i o bilo kom prenetom iznosu primljenom u vezi sa tim članom fonda.

23.5. Kosovski penzioni štedni fond može da bude penzioni fond koji je primalac ali ne može da bude penzioni fond koji je prenosilac.

23.6. CBK donosi propise koji određuju:

(a) postupak upisivanja u penzioni fond koji je primalac ili kod davaoca penzija koji obezbeđuje dopunske individualne penzije; i

(b) postupak prema kojem član fonda obaveštava penzioni fond koji je prenosilac o činjenici da će on/ona da prenese svoja stečena prava.

Član 24

Ukidanje dopunske individualne penzije

24.1. CBK može da ukine dozvolu davaocu dopunskih individualnih penzija ukoliko utvrdi da je bilo grubih i stalnih kršenja ovog Zakona ili ukoliko je to, u smislu uspešnog investiranja ili nekom drugom smislu, u interesu članova fonda i korisnika .

24.2. Pre ukidanja dozvole prema prethodnom stavu, CBK mora najmanje trideset (30) dana unapred da obavesti upravni organ davaoca penzija o svojoj nameri navodeći razloge za ukidanje, osim ukoliko smatra da takvo obaveštenje nije u interesu članova fonda i korisnika. Kad takvo obaveštenje bude izdato, CBK može i da suspenduje dozvolu i može da zamrzne penzijska sredstva data na upravljanje s tim što će da dostavi odgovarajuće obaveštenje staratelju i/ili davaocu penzija. Ukoliko CBK izda takvo obaveštenje, upravni organ ima rok od trideset dana da odgovori pisanim putem i, ako je odgovarajuće, da predloži plan za otklanjanje kršenja ovog Zakona ili bilo kojih drugih problema.

24.3. Ako CBK ne dobije odgovor od upravnog organa u roku od trideset (30) dana ili ako nije zadovoljan sa odgovorom ili sa predloženim planom, on može da nastavi sa opozivom dozvole koja je ranije data ili sa promenom suspenzije u opoziv. Upravni organ davaoca penzija može da se žali nadležnom sudu na odluku CBK o suspenziji ili opozivu dozvole.

24.4. Upravni organ davaoca penzija može da započne sa prekidom dopunske individualne penzije koju on daje uz pisano obaveštenje dato u roku od devedeset (90) dana svakom članu fonda i CBK-u. Odmah po prijemu takvog obaveštenja, davalac penzija mora da izvrši procenu penzijske aktive i da preduzme sve odgovarajuće korake u cilju zaštite interesa članova fonda i korisnika.

24.5. Ako CBK suspenduje licencu davaocu penzija za davanje penzija, primenjuje se sledeći postupak:

- (a) od dana suspenzije nijedan doprinos ne može da bude prihvaćen; i
- (b) ako u roku od trideset (30) dana davalac penzija ne ispravi nedostatke koji su doveli do suspenzije, dozvola će biti opozvana.

24.6. Ako CBK opozove licencu davaocu penzija za pružanje dopunskih individualnih penzija, ona nastavlja sa nadzorom nad likvidacijom dopunskih individualnih penzija davaoca penzija u skladu sa svojim postupcima za dobijanje licence za upravljanje imovinom, bavljenje bankarskim poslovima ili osiguranje, u zavisnosti od toga o čemu je reč. CBK mora da obavesti davaoca penzija ili staratelja, u zavisnosti od toga o kome se radi, o zamrzavanju penzijske aktive.

24.7. Ako rukovodeći organ davaoca penzija odluči da prestane sa davanjem dopunskih individualnih penzija, on to mora da uradi u skladu sa uslovima kojih mora da se pridržava u vezi sa svojom licencom za upravljanje imovinom, osiguranje ili bavljenje bankarskim poslovima.

24.8. Uprkos bilo kojoj suprotnoj odredbi u penzijskim propisima, nikakva penzijska aktiva koja je rezultat doprinosa pojedinaca ne može da bude vraćena davaocu penzija u slučaju prekida licence u skladu sa ovim članom.

24.9. CBK može da donese pravila za sprovođenje odredaba ovog člana.

POGLAVLJE VI KRŠENJE POVERENIČKIH OBAVEZA I REŠAVANJE SPOROVA

Član 25 Kršenje povereničkih obaveza

25.1. Fizičko lice ili pravni entitet je poverenik sa odgovornošću prema članovima fonda i korisnicima shodno ovome Zakonu do obima do kojeg on/ona:

(a) obavlja bilo koju diskrecioni vlast ili kontrolu u vezi sa rukovođenjem Kosovskim penzionim fondom, dopunskim penzionim fondom poslodavca, davaocem penzija koji obezbeđuje dopunske individualne penzije, ili obavlja bilo koju neograničenu vlast ili kontrolu u vezi sa upravljanjem ili raspolaganjem penzijskom aktivom koja je pod kontrolom ili koju poseduje bilo koji od tih entiteta;

(b) obavlja bilo koju diskrecioni vlast ili kontrolu u vezi sa pripremom, proračunom ili utvrđivanjem knjigovodstvene vrednosti penzijskog fonda, u slučaju penzijskog fonda sa utvrđenim beneficijama;

(c) daje bilo kakav savet o investicijama Kosovskom penzionom štednom fondu, dopunskom penzionom fondu poslodavca, ili davaocima penzija koji obezbeđuju dopunske individualne penzije ili je odgovoran da to uradi, bez obzira da li je takav savet zaista dat i bez obzira na to da li je za to dobijena naknada; i

(d) ima pravo neograničenog odučivanja ili kontrole ili odgovornosti u obavljanju transakcija, vođenju arhive, ili vođenju dokumentacije za članove fonda ili druge administracije Kosovskog penzionog štednog fonda, dopunskog penzionog fonda poslodavca ili davaoca penzija koji obezbeđuje dopunske individualne penzije.

25.2. Poverenik mora da obavlja svoje obaveze obazrivo, sa veštinom i stručnošću lica koje je dovoljno upoznato sa takvim finansijskim i drugim pitanjima. U slučaju da to lice ne poseduje potrebnu stručnost, on/ona mora da dobije stručne usluge.

25.3. Poverenik je odgovoran za kršenje povereničkih obaveza ako je on/ona znao ili je trebalo da zna za to kršenje. Pravni entitet koji zapošljava fizičko lice koje krši povereničke obaveze je potpuno odgovorno za to kršenje.

25.4. Odgovornost poverenika za kršenje obaveza može da bude smatrana delom koje je predmet za građansku parnicu ili predstavlja krivično delo prema ovom ili drugom važećem zakonu. Bilo koje kršenje povereničkih obaveza iz ovog Zakona predstavlja

odgovornost prema građanskom pravu odgovornog fizičkog lica ili pravnog entiteta, ili i jednog i drugog.

25.5. Kršenjem povereničkih obaveza od strane bilo kog poverenika smatraće se njegovo/njeno postupanje sa penzijskom aktivom po sopstvenom nahodjenju ili za sopstvenu korist, ili u korist svog povezanog lica. Kršenjem povereničkih obaveza od strane bilo kog poverenika smatraće se njegovo/njeno ulaženje u transakcije u vezi sa penzijskom aktivom kada je drugo lice povezano lice poverenika.

Član 26

Kršenje Povereničkih obaveza u vezi sa Fondom

26.1. U kršenje povereničkih obaveza u vezi sa fondom spada, ali ne samo to, sledeće:

- (a) ovlašćivanje, izvršavanje ili dozvoljavanje izvršavanja investicija ili drugih novčanih troškova suprotno ovome Zakonu;
- (b) ulaženju u sporazume za materijal i usluge suprotno ovome Zakonu; i
- (c) neizvršavanje odgovornosti shodno sporazumu sa fondom.

26.2. U slučaju kršenja povereničkih obaveza, sud mora da presudi u korist fonda i da zahteva od poverenika da plati troškove pokretanja postupka ili parnice u cilju naknade štete.

26.3. Fizičkom licu ili pravnom licu koje je proglašeno krivim za kršenje povereničkih obaveza biće zabranjeno da pruža bilo kakve usluge fondu u periodu od najmanje deset (10) godina.

Član 27

Kršenje povereničkih obaveza u vezi sa dopunskim penzionim fondom poslodavca

27.1. Svaki član Odbora direktora penzionog fonda je odgovoran Fondu i članovima i korisnicima Fonda za štetu koja nastane kao rezultat bilo kog neispunjavanja, ili nemarnog ili pogrešnog obavljanja njegovih/njenih povereničkih obaveza koje se odnose na upravljanje relevantnim penzionim fondom. Članovi Odbora direktora penzionog fonda nisu odgovorni ako su obavljali svoje obaveze uz najveću potrebnu obazrivost i ako je do neizvršavanja ili neadekvatnog izvršavanja obaveza došlo zbog događaja koji ne mogu njima da budu pripisani. Prenošenje izvršavanja određenih obaveza Odbora direktora penzionog fonda na treću stranu ne ograničava odgovornost članova Odbora direktora.

27.2. Upravnici imovinom i staratelji i njihovi zaposleni koji imaju neograničena ovlašćenja su poverenici. Zaposleni su poverenici penzionih fondova koji su formirani za njihove zaposlene. Neuplaćivanje doprinosa od strane poslodavca u skladu sa zahtevima

statuta penzionog fonda, i ako je primenljivo, u skladu sa procenjenom knjigovodstvenom vrednošću, predstavlja kršenje povereničkih obaveza.

27.3. U kršenje povereničkih obaveza spada, ali ne samo to, sledeće:

- (a) ovlašćivanje, izvršavanje ili omogućavanje izvršavanja investicija ili drugih novčanih troškova suprotno ovome Zakonu ili uputstvima penzionog fonda;
- (b) ulaženje u sporazume za materijal i usluge suprotno ovome Zakonu i drugim važećim propisima;
- (c) neizvršavanje odgovornosti shodno sporazumu sa penzionim fondom, uključujući, kada se radi o poslodavcu, neplaćanje doprinosa u skladu sa statutom penzionog fonda i, ako je primenljivo, u skladu sa procenjenom knjigovodstvenom vrednošću; i
- (d) postupanje u interesu poverenika suprotno interesima penzionog fonda i njegovih članova i korisnika.

27.4. Odgovornost poverenika za kršenje može da bude utvrđena u postupku prema građanskom ili krivičnom pravu u skladu sa ovim ili važećim zakonom. CBK, penzijski fond ili član fonda ili korisnik, može da pokrene tužbu za kršenje povereničkih obaveza. U slučaju da se utvrdi postojanje kršenja povereničkih obaveza, poverenik je odgovoran za:

- (a) iznos štete načinjene penzionom fondu ili članu fonda ili korisniku;
- (b) iznos neuplaćenih doprinosa poslodavca, sa kamatom od dana dospeća do datuma uplate, u slučajevima da poslodavac ne uplati doprinose na vreme; i
- (c) troškove pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

27.5. Fizičkom licu ili pravnom entitetu koji je proglašen krivim za kršenje povereničkih obaveza zabranjuje se pružanje bilo kakvih usluga bilo kom penzionom fondu u periodu od deset (10) godina.

Član 28

Kršenje povereničkih obaveza u odnosu na dopunske individualne penzije

28.1. Svaki član rukovodećeg tela davaoca penzija koji obezbeđuje dopunske individualne penzije odgovoran je članovima fonda i korisnicima za štete do kojih je došlo zbog bilo kog propusta ili nemara ili pogrešnog postupanja pri izvršavanju svojih povereničkih obaveza koje se odnose na upravljanje relevantnim penzijama. Članovi rukovodećih tela nisu odgovorni za nastali događaj ako su upražnjavali najvišu marljivost i ako propust ili neadekvatno postupanje u vezi sa tim događajem ne mogu da budu

pripisani njima. Poveravanje trećoj strani izvršenja izvesnih povereničkih obaveza ne ograničava odgovornost članova rukovodećih tela.

28.2. Svi davaoci penzija, rukovodici imovinom i staratelji i njihovi zaposleni sa neograničnim ovlašćenjima su poverenici.

28.3. Kršenje povereničkih obaveza obuhvata, ali ne samo to, sledeće:

- (a) ovlašćivanje, izvršavanje ili omogućavanje izvršavanja investicija ili drugih novčanih troškova suprotno ovome Zakonu ili uputstvima penzionog fonda;
- (b) ulaženju u sporazume za materijal i usluge suprotno ovome Zakonu i drugim važećim propisima;
- (c) neizvršavanje odgovornosti shodno sporazumu sa članom fonda; i
- (d) postupanje u interesu poverenika suprotno interesima članova fonda i korisnika.

28.4. Odgovornost poverenika za kršenje može da bude utvrđena u postupku prema građanskom ili krivičnom pravu u skladu sa ovim ili važećim zakonom. CBK, ili član fonda ili korisnik, može da pokrene tužbu za kršenje povereničkih obaveza. U slučaju da se utvrdi postojanje kršenja povereničkih obaveza, poverenik je odgovoran za:

- (a) iznos štete načinjene članu fonda ili korisniku; i
- (b) troškove pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

28.5. Fizičkom licu ili pravnom entitetu koji je proglašen krivim za kršenje povereničkih obaveza zabranjuje se pružanje bilo kakvih usluga bilo kom davaocu penzija u odnosu na dopunske individualne penzije koje obezbeđuju davaoci penzija u periodu od deset (10) godina.

Član 29

Rešavanje sporova u odnosu na osnovne i štedne penzije

29.1. Bilo koja žalba koju podnese član fonda ili korisnik u vezi sa osnovnom penzijom koju isplaćuje Penzijska uprava najpre mora u pisanom obliku da bude podneta Žalbenom veću Uprave. Žalbeno veće Uprave mora da razmotri takvu žalbu u roku od devedeset (90) dana od prijema i mora u pisanom obliku da obavesti člana fonda ili korisnika o svojoj odluci kao i o zasnovanosti te odluke. Članu fonda ili korisniku ili njegovom/njenom zastupniku mora da bude omogućeno da prisustvuje bilo kom saslušanju po tom pitanju.

29.2. Po prijemu pisane odluke Žalbenog veća Uprave, ili posle isteka devedeset (90) dana od dana podnošenja pisane žalbe, u zavisnosti koji od ta dva datuma pada ranije, član fonda ili korisnik može da traži rešenje spora pred nadležnim sudom.

29.3. U slučajevima kada je član fonda ili korisnik podneo tužbu kojom zahteva isplatu potraživanja, a sud utvrdi da je Uprava odgovorna za isplatu tih potraživanja, sud mora da naloži da članu fonda ili korisniku budu isplaćeni:

(a) iznos neisplaćenih potraživanja koja mu duguje Uprava uz kamatu od dana dospeća pa do dana isplate; i

(b) troškovi pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

29.4. Bilo koja žalba koju podnese član fonda ili korisnik u vezi sa štednom penzijom koju treba da isplati Kosovski penzioni štedni fond najpre mora u pisanom obliku da bude podneta Upravnom odboru fonda. Upravni odbor fonda mora da razmotri takvu žalbu u roku od devedeset (90) dana o dana njenog prijema i mora u pisanom obliku da obavesti člana fonda ili korisnika o svojoj odluci i o njenoj zasnovanosti. Članu fonda ili korisniku ili njegovom/njenom zastupniku mora da bude omogućeno da prisustvuje bilo kom saslušanju koje po tom pitanju održi Fond..

29.5. Član fonda ili korisnik može da traži rešenje spora na nadležnom sudu pošto dobije pisanu odluku Upravnog odbora fonda, ili posle isteka perioda od devedeset (90) dana posle podnošenja pisane žalbe, u zavisnosti od toga koji od ta dva datuma pada ranije.

29.6. U slučajevima kada je član fonda ili korisnik podneo tužbu kojom zahteva isplatu potraživanja, a sud utvrdi da je Fond odgovoran za isplatu tih potraživanja, sud mora da naloži da članu fonda ili korisniku budu isplaćeni:

(a) iznos neisplaćenih potraživanja koja mu duguje Penzioni fond uz kamatu od dana dospeća pa do dana isplate; i

(b) troškovi pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

29.7. U slučajevima kada je fond preneo sredstva sa individualnih računa članova fonda osiguravajućoj kompaniji za isplatu anuiteta shodno ovome zakonu, bilo koji spor u vezi sa isplatom anuiteta biće rešen shodno članu 31 ovog zakona.

Član 30

Rešavanje sporova u vezi sa dopunskim penzijama poslodavca

30.1. Bilo koja žalba koju podnese član fonda ili korisnik u vezi sa prinadležnostima koje je obećao penzioni fond najpre mora u pisanom obliku da bude podneta Odboru direktora penzionog fonda. Odbor direktora mora da razmotri takvu žalbu u roku od devedeset (90) dana od dana njenog prijema i mora u pisanom obliku da obavesti člana fonda ili

korisnika o svojoj odluci i o njenoj zasnovanosti. Članu fonda ili korisniku ili njegovom/njenom zastupniku mora da bude omogućeno da prisustvuje bilo kom saslušanju koje po tom pitanju održi Odbor direktora.

30.2. Član fonda ili korisnik može da traži rešenje spora na nadležnom sudu pošto dobije pisanu odluku Odbora direktora, ili posle isteka perioda od devedeset (90) dana posle podnošenja pisane žalbe, u zavisnosti od toga koji od ta dva datuma pada ranije

30.3. U slučajevima kada je član fonda ili korisnik podneo tužbu kojom zahteva isplatu potraživanja, a sud utvrdi da je Penzioni fond odgovoran za isplatu tih potraživanja, sud mora da naloži da članu fonda ili korisniku budu isplaćeni:

(a) iznos neisplaćenih potraživanja koja mu duguje Penzioni fond uz kamatu od dana dospeća pa do dana isplate; i

(b) troškovi pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

Član 31

Rešavanje sporova u vezi sa dopunskim individualnim penzijama

31.1. Bilo koja žalba koju podnese član fonda ili korisnik u vezi sa dopunskim individualnim penzijama koje je obećao davalac penzija shodno ovome Zakonu najpre mora u pisanom obliku da bude podneta rukovodećem telu davaoca penzija. Rukovodeće telo mora da razmotri takvu žalbu u roku od devedeset (90) dana o dana njenog prijema i mora u pisanom obliku da obavesti člana fonda ili korisnika o svojoj odluci i o njenoj zasnovanosti. Članu fonda ili korisniku ili njegovom/njenom zastupniku mora da bude omogućeno da prisustvuje bilo kom saslušanju u vezi sa tim pitanjem.

31.2. Član fonda ili korisnik može da traži rešenje spora na nadležnom sudu pošto dobije pisanu odluku rukovodećeg tela posle isteka perioda od devedeset (90) dana posle podnošenja pisane žalbe, u zavisnosti od toga koji od ta dva datuma pada ranije

31.3. U slučajevima kada je član fonda ili korisnik podneo tužbu kojom zahteva isplatu potraživanja, a sud utvrdi da je davalac penzija odgovoran za isplatu tih potraživanja, sud mora da naloži da članu fonda ili korisniku budu isplaćeni:

(a) iznos neisplaćenih potraživanja koja mu duguje davalac penzija uz kamatu od dana dospeća pa do dana isplate; i

(b) troškovi pokretanja postupka ili parnice za naknadu štete.

POGLAVLJE VII IZVRŠAVANJE ODLUKA

Član 32

Izvršavajući autoritet CBK

Dopunske penzije poslodavca ili dopunske individualne penzije

32.1. CBK može da preduzme jednu ili više od sledećih mera u vezi sa bilo kojim poverenikom za dopunske penzije poslodavca ili za dopunske individualne penzije, kao što su dopunski penzioni fond poslodavca, penzioni fond kojeg sponzorišu poslodavci, davalac dopunskih individualnih penzija, staratelj nad penzijskom imovinom ili upravnik penzijske imovine, ili bilo koje povezano lice takvog poverenika, ako CBK utvrdi da je to pravno lice, ili bilo koji od njegovih direktora ili službenika prekršio odredbe ovog Zakona ili bilo koji propis ili nalog CBK, ili je bio uključen u nesigurne ili pogrešne poslove rukovođenja i upravljanja penzijama koje on obezbeđuje i penzionom imovinom čiji je on poverenik:

- (a) donose pismena upozorenja;
- (b) zahteva od poverenika da poveća učestanost podnošenja finansijskih izveštaja;
- (c) zabranjuje upis bilo kog novog člana;
- (d) nameće ograničenja i/ili uvodi restrikcije na poslovanje dopuskog penzionog fonda poslodavca ili davaoca dopunskih individualnih penzija;
- (e) izdaje nalog za prekid i odustajanje povereniku i njegovim povezanim licima;
- (f) izriče novčane kazne;
- (g) nalaže povereniku da preduzme dopunske mere u cilju očuvanja penzionih sredstava ili da imenuje nezavisnog upravnika za imovinu;
- (h) zahteva od bilo kog upravnika za imovinu ili staratelja nad imovinom da podnosi izveštaje direktno CBK-u;
- (i) izdaje "nalog o zamrzavanju" za penzionu imovinu;
- (j) preuzima kontrolu nad penzionom imovinom i imenuje specijalnog upravnika zaduženog za njeno očuvanje;
- (k) zahteva otpuštanje lica sa funkcije poverenika;
- (l) zabranjuje takvom licu da se bavi ili bude uključeno u penzijsko poslovanje za određeni vremenski period ili doživotno;

(m) zabranjuje licu da direktno ili indirektno koristi bilo kakvo diskreciono pravo u svojstvu poverenika u vezi sa penzionom imovinom;

(n) zahteva od poverenika da se odrekne u celini ili dela svog direktnog ili indirektnog vlasničkog interesa u fondu dopunskih penzija poslodavca, davaoca dopunskih individualnih penzija, upravnika ili staratelja nad imovinom, ili u drugom davaocu penzionih usluga, u zavisnosti od slučaja, ili da prestane da u njemu ima značajan interes; i

(o) zahteva od takvog poverenika da nadoknadi bilo koji gubitak u penzionim sredstvima, ili konkretnim članovima fonda ili korisnicima koji je nastao kao posledica takvog kršenja.

32.2. Ako CBK zaključi da je bilo koji poverenik u odnosu na penzionu imovinu, ili na bilo kojeg od njenih direktora, službenika ili zaposlenih, ili bilo kojeg od njenih povezanih lica, ili bilo kojeg specijalnog upravnika imenovanog u skladu sa ovom Zakonom, prekršio ovu Zakon ili bilo koji propis ili nalog koji je izdao CBK, CBK može da izrekne kaznu prema građanskom pravu takvom pravnom ili fizičkom licu:

(a) CBK može da odredi kaznu prema građanskom pravu bilo kom licu koje ometa, zastrašuje, uznemirava, smeta, odlaže ili vrši nedozvoljen uticaj ili bilo kom licu koje pokušava da izvrši bilo koje od ovih dela, prema CBK i njegovom osoblju u toku vršenju funkcija nadgledanja i regulatornog nadzora;

(b) CBK može da odredi kaznu prema građanskom pravu bilo kom licu koje se namerno upliće u obaveze i ovlašćenja specijalnog upravnika da ima potpun pristup i kontrolu nad penzionom imovinom, knjigama ili računima i drugom dokumentacijom koja se odnosi na penzije za koje je specijalni upravnik ili administrator imenovan;

(c) kazna izrečena shodno građanskom pravu prema ovom članu ne sprečava primenu drugih mera prema građanskom pravu ili krivičnih kazni koje su na raspolaganju prema odredbama drugih važećih zakona;

(d) CBK može da donese propise ili naređenja koji utvrđuju konkretne kazne koje će biti izricane za takva kršenja propisa. Kazne mogu da se kreću u opsegu od pet stotina (500) do pet hiljada (5.000) Evra za pojedince i od hiljadu (1.000) do pedeset hiljada (50.000) Evra za pravna lica kao što su poslodavci, upravnici i staratelji nad imovinom i davaoci individualnih penzija ili drugi pružaoci usluga. Ako se kršenje propisa i dalje nastavlja, svaki dan kršenja može da bude smatran posebnim prekršajem za koji se izriče posebna kazna prema građanskom pravu;

(e) CBK mora u pisanom obliku da obavesti poverenika (bilo da se radi o pojedincu ili entitetu) kojem je izrečena kazna prema građanskom pravu o razlozima ili zaključcima koji idu u prilog izricanju kazne;

(f) pojedinac ili pravno lice kojem je izrečena kazna prema građanskom pravu ima pravo da se žali na tu kaznu; i

(g) kazna koja je izrečena shodno građanskom pravu prema ovom članu stupa na snagu i dospeva za naplatu po uručenju pisanog obaveštenja od strane CBK.

32.3. Ovaj član se jednako primenjuje na bilo kog pojedinca ili pravno lice, njegove direktore, službenike i zaposlene koji obezbeđuju ili vode penzije, oglašavaju penzijske usluge, i/ili neovlašćeno isplaćuju penzije bez posedovanja licence koju je izdao CBK. On se takođe primenjuje na bilo koje lice koje promovise, učestvuje ili podstiče aktivnosti bilo kog takvog neovlašćenog davaoca penzija. Pored toga, CBK može da primeni odredbe članova 18. i 23. ovog zakona pri izvršavanju obustavljanja neovlašćenih i nelicenciranih penzija.

Član 33

Izvršavajući autoritet CBK - penziski štedni fond Kosova

33.1. CBK može da preduzme jednu ili više od sledećih mera u vezi sa Fondom ili njegovim poverenicima, ako CBK utvrdi da je taj entitet ili lice, ili bilo koji od njegovih direktora ili službenika prekršio odredbe ovog Zakona ili bilo koji propis ili nalog CBK, ili je bio uključen u nesigurne ili pogrešne poslove rukovođenja i upravljanja Fondom ili upravljanja penzionom imovinom čiji je on poverenik:

(a) izdaje pisano upozorenje;

(b) zahteva od Fonda da poveća učestanost podnošenja finansijskih izveštaja;

(c) izdaje Fondu nalog za prekid i odustajanje;

(d) nalaže poverenicima da preduzmu dopunske mere u cilju očuvanja penzionih sredstava ili da imenuju nezavisnog upravnika za imovinu;

(e) zahteva od bilo kog upravnika za imovinu ili staratelja nad imovinom da podnosi izveštaje direktno CBK-u;

(f) preporučuje Skurština da suspenduje ili raspusti članove Upravnog odbora Fonda; i

(g) preporučuje Skurština da se ne uplaćuju novi doprinosi Fondu.

33.2. Pod nikakvim okolnostima ne mogu da budu preduzete mere shodno ovom Članu za osporavanje investicionih postupaka Fonda ako Fond ispunjava zahteve ovog Zakona i svoje sopstvene investicione politike.

33.3. Ovaj član se podjednako primenjuje na bilo kog pojedinca ili pravno lice, njegove direktore, službenike i zaposlene.

Član 34 **Zahtev za reviziju izvršnih mera**

34.1. Bilo koje lice koje je oštećeno nalogom za pokretanje izvršnih mera ili kaznom prema građanskom pravu koje je doneo CBK shodno ovome Zakonu, može da se žali nadležnom sudu i da zahteva reviziju. Žalba mora da bude podneta u roku od trideset (30) dana pošto su nalog ili kazna doneti i uručeni licu. Sud može da potvrdi, izmeni ili odbaci takav nalog ili kaznu izrečenu prema građanskom pravu u celini ili delimično.

34.2. U postupku koji se odnosi na nalog ili kaznu koju je izrekao CBK:

(a) nadležni sud može da odbaci nalog ili kaznu ako zaključi da izricanje takvog naloga ili kazne predstavlja kršenje ovog Zakona, bilo kog važećeg zakona, bilo kog važećeg proceduralnog zahteva, ili da je izricanje takve mere van nadležnosti CBK, ili da nije potkrepljeno suštinskim dokazom;

(b) CBK ili bilo koji njegov sadašnji ili bivši službenik, zaposleni, predstavnik ili agent neće biti odgovorni za štetu za postupke ili propuste do kojih je došlo iz najbolje namere u toku vršenja njegovih/njenih obaveza; i

(c) nalog ili kazna izrečena prema građanskom pravu koju je izrekao CBK, osim ako ih je obustavio nadležni sud, nastavljaju da se primenjuju bez ograničenja u toku postupka i/ili u toku bilo koje žalbe ili sudske revizije tog naloga odnosno kazne.

POGLAVLJE VIII **DRUGE ODREDBE**

Član 35 **Pravo na osnovne i štedne penzije**

35.1. Datumi početka ostvarivanja prava korišćenja osnovne penzije za različite starosne grupe iznad penzijske starosne granice određiće Skupština, pri čemu ukupni očekivani nivo troškova mora da bude u granicama predviđenih ukupnih sredstava koja su dodeljena iz Budžet Republike Kosova.

35.2. Poslodavci moraju da uplaćuju doprinose za štedne penzije za sva lica koja su Kosovski rezidenti a koja su rođena 1946. godine ili kasnije. I poslodavci i zaposleni mogu da izaberu da uplaćuju doprinose na individualni štedni penzijski račun bez obzira

na godinu rođenja zaposlenog. Zaposleni imaju pravo na štednu penziju ako bilo poslodavac ili zaposleni uplaćuju doprinose u svoje ime.

Član 36

Odredbe u vezi sa dopunskim penzijama poslodavca i dodatnim individualnim penzijama

36.1. Svi poslodavci koji obezbeđuju dopunske penzije poslodavca i svi davaoci penzija koji obezbeđuju dopunske individualne penzije u vreme usvajanja ovog zakona imaju četiri (4) meseca da se usklade sa zahtevima ovog zakona.

36.2. Nijedan novi penzijski doprinos ne može da bude izvršen, a poslodavci i davaoci penzija ne mogu da daju nova prava na penziju ili obećanja, posle stupanja na snagu ovog Zakona, sve dok dopunske penzije poslodavca ili dopunske individualne penzije ne budu usklađene sa ovom zakonom.

36.3. CBK će doneti propise koji se odnose na zahtevani postupak za prezentaciju planova usklađenosti i podnošenje zahteva za dobijanje licence u vezi sa ovom zakonom i za utvrđivanje stečenih prava zaposlenih, učesnika fonda i korisnika prema ovome zakonu u odnosu na postojeća penzijska obećanja.

36.4. Okončanje dopunske penzije poslodavca od strane poslodavca zato što ona nije u skladu sa ovom zakonom ne predstavlja kršenje povereničkih obaveza od strane poslodavca prema ovome zakonu. Nikakva imovina dopunskih penzija poslodavca ne može da bude vraćena poslodavcu u slučaju okončanja prema ovom članu.

Član 37

Poreski tretman

37.1. Doprinosi uradjeni od strane poslodavca u TKPŠ u korist njegovih zaposlenih ce biti smatran za operativni trosak i odgovarajuće ce smanjiti operativni rezultat poslodavca koji je objekat poreza na prihod utvršene prema članu 6 ovog zakona.

37.2. Doprinosi uradjeni od strane zaposlenog u TKPŠ neće biti subjekat poreza na lični prihod

37.3. Bilo koje isplate bilo u formi faznog povlačenja ili plaćanja za kupovinu anuiteta od TKPŠ-a mogu biti subjekat poreza na lični prihod u vreme kada se placanje izvrsi i primi od učesnika, sve u skladu sa zakonom o porezu na lični prihod i pravila izdata od Poreske Administracije Kosova

37.4. Prihod TKPŠ će biti oslobođen poreza.

POGLAVLJE IX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38 Važeći zakon

Ovaj Zakon stavlja van snage Uredbu br. 2005/20 o izmenama Uredbe UNMIK-a br. 2001/35 O penzijama na Kosovu, Zakon br.03/L-084 o izmeni Uredbu br.2005/20 o izmenama Uredbe UNMIK-a br.2001/25 o penzijama na Kosovu, i svaku drugu odredbu važećeg zakona koja je u suprotnosti sa njim.

Član 39 Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu dana 30 marta 2012.

**Zakon br.04/Z-101
06. april 2012**

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Jakup KRASNIQI